ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,

ՒԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ՛ՒՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՄԱՅԻՍ 14, 1910. Ն՝ 20

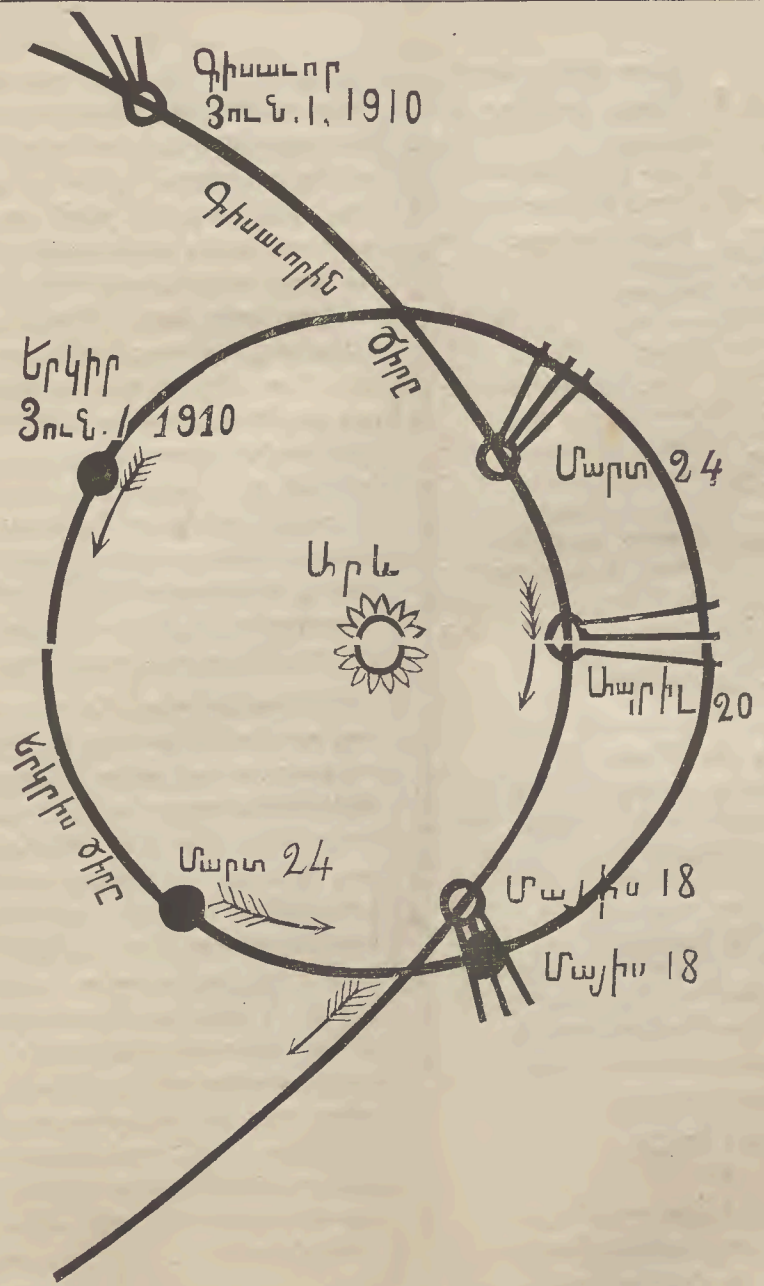

ՀԱԼԷՅ ԳՈՒՅՐՈՒԳԼԸ ԵՐԼՏՂԸ ԻԼԷ ՔԻՒՐԷԻ ՚ԱՐՁԸՆ ՆԻՍՊԻ ՄԷՎԳԸ՚ԼԷՐԻ

اوەدابر هفتەلق غزتە — درسعادتده بابل هاوسده — مدير مسئول ـ صمويل ق. هاروتيونيان

ՇԻՐԱՆԹ
Սէնէվկի 40 Ղրչ.
Ամերիկա էչիւն 2 Տօլ.
Ինկիլերա ,, 8 Շիլին
Մէմ. սահըբ ,, 10 Ֆրնգ.
Էլսէն Նումխեսի 40 փր.
Ի'լանաթ գըյմէթլէրի միւթեհիւ

ԱԻԵՏԱԲԵՐ
ԷՐՄԷՆԻՃԷ
ՎԷ ԷՐՄ. ՀՈՒՐՈՒՖԱԹԸ ԻԼԷ ԹԻՒՐՔՃԷ
ՀԱՖԹԱԼԸՂ ՂԱԶԷԹԱ
Միւ'հըլլիֆլեր Հ. Մ. Ալէն
Հ. Ս. Պարնըմ
Մ. Մինասեան
Պայպըր Հասւս ,
Տէր ի Սա'սաէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER
A WEEKLY PAPER
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.
EDITORS H. M. ALLEN
H. S. BARNUM
M, MINASSIAN
American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS
An. Subscrip. Ps. 40
U. S. A. $ 2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10
Single Copy 40 Paras
Advertising rates on application

ԹԻՒՃԱՒՈՐԻՅԷ 1910 Ս.պր. 24, Մայիս 7

Լիբա 100 ղրչ.ոան
Շէէէր գանթար ղրչ.

Պօղդայ օդդա փրչ.		Թրիէսթէ	127
Անատօլու սէրթ	52–52½	Թրիս. (Ֆիլմք. ճինսի)	
» Բ.	50–51	Գահվէ 100 օդ.	630–730
Ոձ չուվալ ղրչ.		Փէյնիճ չուվալը ղրչ.	
Գըրմա պիրինճի	89–94	Մըսըր	82–88
Վարնա	88–89	Բանկօն	110
Մարսիլիա	88–93	Ճափօն	138–165
Աբֆա օդդա փր.		Րիզօն Ֆր.	50
Անատօլու Ալա	35	Կաղ չիֆթ թէնէճ. ղր.	
« Ս.	34	Բուս, փիասմըզիչէն	25
Թունա քիլէ	13	Թէֆթիէ օդդա ղրչ.	
Ֆասուլիա 100 օդդա		Էնկլարէ, Եօղ.	17½–18
Սէլանիք	230–235	Ելոձ օդդա ղրչ.	
Թրապզօն	—	Անատօ. գըբփմա	7¾–8
Նօխուդ օդդա փր.		Փամֆ. Պլքսիր օդ.	8½–8¾
Պալըքէսիր	—	Ատանա	8½–8⅝
Պիղա	80	Սֆնձ օդդա ղրչ.	
Սիւրիա	65–68	Տրուկիսթ	
Սոսամ օդդա փր		Մալաթիա	
Մէրսին	110–112		

1910 Ապրիլ 26, Մայիս 9

ԱԱՐՐԱՖԻՃԷ· Էսհ միւպէտ. գվնտը.	Լ· 0·	102	17
Շ. Տէմիր Եօլ. Թահվ. »	Ֆրգ.	226	25
Ա. Գրէտի Ֆօնսիյէ Էժիպսիէն	»	313	50
Բ. » » »	»	268	50
Պանդ Նասիօնալ տը Կրէս	»	420	
Մէճիտիյէ ղրչ.	108	8	
Մէճալիք ղրչ.	99		
Կիւմիւշ ուճգ. »	104	35	
Նափօլէօն	87	12	
Գրըմից ղրչ.	50		
Լիբա Ինկլիզ »	110	2	
Կմշ. մնթ. 6ոը »	59		
Գարպօն գա'իմէ	8	60	

ՄԱԼՓԷՐԷՍԹԼԻՒ

Տր. Ճօրճ Ո–ըլըըն

2.

Իմաի զէմանէմիզին իչպու ափանսըզ վէ մախուֆ ալչագլանմասընըն սէպէպի նէ՞ տիր։ Սէպէպի հալընըզ պիր հալ ու վագը'ա տէյիլ, անճագ պիրիպիրլէրինտէն այրը պիր գաչ սէպէպլէր տիր։ Պանա ափաչիքեար կէօրիւնէն ադալլի իւչ սէպէպ վար տըր։ Ամերըմըզդա գօլայճա կէլէն պիրինճի սէպէպ չու տըր քի զէմանէմիզին իչպու տէվրէսի սիւր'աթլէ սէրվէթ ճէմ' ու իտտիխար իչիւն պուննտան էվվէլ տիւնեանըն պիւթիւն Թարիխնտէ միալի ասլա կէօրիւլմէմիչ օլան վէսիլէ վէ ֆուրսաթլար պախչ էտէր։ Թապի'աթ քէնտի էսբարընը հիչ պիր զէմանտա չիմտիքի գատար հիւսն ի րիզա իւէ իֆչա էթմէմիչ օլըդը կիպի, պու դատար խաբիդ իւլ 'ատէ իճատ ու իխթիրա'լար վասըթալարընը տախի թէտարիք էյլէմէմիչ տիր։ Եէնի մու'ազէրէթ վէ մու'ամէլէլէր իչիւն վասի' մէմլէքէթլէր աչըլմըչլար տըր։ Պուխար վէ էյլէքթրիզ տիւնեանըն միւնթէհալարընը պիրի պիրլէրինէ կագլաչարըմըզ վէ էվրօփա իւէ Ամերիգանըն էհլ ու էրպապ զաթլարընըն կէօզլէրի էօնիւնտէ սէրվէթ խայալ ու խիւլեալարը աչմըչ տըր։

Տիւնեանըն սէրվէթի սէնէէտէն սէնէյէ ինանըլմազ սիւր'աթլէ արթմըչ տըր։ Եալընըզ Մ. Ամերիգաստա չու սօն 50 սէնէ զարֆընտա սէրվէթ 40,000,000,000 տօլար արթմըչ տըր քի պու մէպլաղը խայալ էթմէքլիք պիւէ միւմքին տէյիլ տիր։ Պիր գաչ սէնէ իչինտէ մահզա արազինին գըյմէթինին նիւքսէլմէսի սէպէպիյլէ զայէթ ճէսիմ սէրվէթլէր եըզըլմըչ վէ վագթըյլէ զէնկինլէրին պիւէ կիւճ հալ նա'իլ օլաթդաղը սիւս ու զիյնէթլէրի էլեւվմ հէր քէս էլէ կէչիրէ պիլմէքտէ տիր։ Ուճագ գարիյէ վէ նահիյէլէր պէօյիւք չէհրլերէ թէհավվիւլ էթմիչլեր վէ տիւնեանըն փայիթախթլարը եէնի զէնկին օլմուչ ատէմլերին գօնագլարը իւէ տօլմուչ տըր։ Իչթէ պու վէճհլէ ատէմլերին խայալը սէրվէթ ու զիյ ու զիյնէթ բիւ"յա վէ մէնզարէլերիյլէ օ դատար իչթի'ալ էթմիչ տիր քի քէնտի հալլերինտէն մէմնուն օլմամաղա պաչլամըչլար, վէ միւթեզայիտ

(Պագ սահիֆէ 479)

ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
'ԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՂՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՄԱՅԻՍ 14, 1910 Ն: 20

ՊԷՆՏ Ի ՍԱԽՍՈՒԽԱՐ

ՈՒՖՈՒԳ

(Հ. Մ. Ալէն)

Գ՞այթ՞ալը եըլըզ· կելէճէք հաֆթանըն էն պէօյիւք վագը'առը Հալէյ գույրուգլը եըլթըզընըն զէմինէ զայէթլէ եապլաշմասը սըր։ Ա՜եռոբէէրին գապը իւզէրինաէքի րեամ՝ մռա'այեէն թարիխլէրաէ կիւնէչին, Հալէյ գույրուգլը եըլթըզընըն վէ զէմինին նիսպի մէվգը'ւէրինի կէօսթէրիր։ Պռա րէամին սուրէթի Ամէրիգանըն պիր հաֆթալըգ զազէթասընաան ալընմըշ օլուա՝ մէզգիւր զազէթա ա֊թիտէքի մա'լիւմաթը տախի վէրմէքաէ տիր։ «Զէմին կիւնէչին էթրաֆընտա սայքի թամմ պիր տա֊'իրէ չէքլինաէ 325 կիւնտէն պիր ազ զիյատէ պիր միւտաէթաէ տէվէրան էաէր, Տիկէր թարաֆտան Հալէյ գույրուգլը եըլթըզը կիւնէչին էթրաֆընտա թագրիպէն 75 սէնէաէ պիր տէֆ'ա տէվէրան էաէր վէ անըն մահլէքի տա'իրէվի օլաճագ եէրաէ զա֊յէթ եասը գաֆ'ը նապըս եախօտ եուսմուրթա չէքլինաէ տուրմագտա սըր։ Պռա եուսմուրթանըն պիր ուճընտա կիւնէչ տիր։ Տիկէր պայը իսէ կէօջաէ կիւնէչին էթրաֆընտա տէօնէն 8 սէյեարէլէրին կիւնէչտէն էն ուզագտա պուլունանընըն, եա'նի Նէվթունըն մէտարընտան միլիօնլարճա միլ էօթէյէ իմթիտտա էաէր։ Նէվթուն իսէ կիւնէչտէն 2,800 միլեօն միլ ուզագտա սըր։ Պռա մէտաֆէ օ գատար 'ազիմ տիր քի էկէր տագիգտտա 1 միլ եօլ քէտէն պիր չըմէնտըֆէր արապասը պիլա ֆտասըլա կիւնէչտէն Նէվթունա եօլճուլըգ էթտէ, անա անճագ 5,000 սէնէաէն էէթիչէպիլիր։ Հալէյ գույրուգլը եըլթըզը՝ զայէթ 'ազիմ մէտաֆէյլէ, իւզէրինէ միլեօնլարճա միլ տախի 'իլավէ օլունտըզը հալաէ 37½ սէնէաէ քէսէր եախօտ թէմմուզ տէվրինի 7֊ սէնէաէ իճրա էաէր։ Պռա գույրուգլը եըլթըզ քէնտի տէվրանընտտա մէտարընըն իքի ուճլարընտան կիւնէչտէն ուզագ պուլունան ուճունտա պուլունտըզը զէմանտա կիւնէչէ եապըն պուլունտըզը զէմանտաքինտէն խայըճա տանա եավաչ հարէքէթ էաէր իսէ տէ, տա՞իմա էօյլէ պիր սիւր'աթլէ հարէքէթ էաէր քի պռա սիւր'աթըն եանընտտա պիր թիւֆէնք գուրչունընըն սիւր'աթը 'ատէթա թօսպաղա սիւրիւնմէտի գապիլմտտէն պիր չէյ օլուր։ Կիւնէչին էթրաֆընտա հարէքէթ էթտիյի զէման անըն սիւր֊'աթը միւտիհի պիր տէրէճէյէ եէթիչիր վէ օ զէման թօփպատըզը խըզ վէ գուվվէթ սանըրսընըն անըն տիւկէր 75 սէնէլիք պիր միւտաէթ տատա սէյր ու սէֆէր էթմէսինէ քիֆայէթ էաէր։

Րէամաէ կէօսթէրիլտիյի վէճհէյէ, էֆրէնճի Մայիս 18 տէ զէմին իլէ պռա գույրուգլը եըլթըզ պիրիպիրլէրինին եանընտտա կէչէճէքլէր վէ օ գատար եագընտտա կէչէճէքլէր քի անըն գույրուգը զէմինէ իմաէթ էաէճէք պայը իսէ, պիղիմ իլէ կիւնէչին ատասընա կելէճէք տիր։ Ֆիլհագիգա, կէօրիւնիւր քի Մայիս 18տէ զէմին մէզգիւր գույրուգլը եըլտըզ իլէ պիր միւտաէթմէտէն տար գուրթուլտաճագ սըր։ Օ կիւն զէմին իլէ գույրուգլը եըլթըզ արատընտաքի մէտաֆէ անճագ 12 եախօտ 13 միլեօն միլտէն 'իպարէթ օլաճագ սըր։ Պռա մէտաֆէ իսէ, սէյեարէլէրէ մախսուս ուզագլըգլարա նիսպէթէն հիչ մէտապէսինտէ տիր։ Հիչ պիր ճիրմի սէմավի, գամէր միւսթէճնա օլարագ, պիղէ պռա գատար եաղըն կելմէզ։

Զէմին գույրուգընըն իչինտէն կէչտիքտէն պիր գաչ սա'ատ սօնրա գույրուգլը եըլթըզըն պայը, զէմինին մահրէքինին հէման պէր ֆաչ սա'ատ էվվէլ զէմինին պռօգռամմտտա օլըդըը նօգթասընտան կէչէճէք

տիր։ Ֆարազա զէմին օ նօգթայա պիր գաչ սա՛աթ կէճ եէթիչմիչ օլսա իտի, նէթիճէսի նէ՞ օլուր իտի։ Նէթիճէսի խայալ օլունմայաճագ տէրէճէտ միւտհիչ օլուր իտի, զիրա պիր անտէ զէմինտէ պուլուննան պիւճիւմիւ հայաթ էսէրլերի մահվ օլուր իտի, վէ քիւրէ ի արզ պիհիսապ 'ասրլարճա միւտտէթ էվվել օլսըզը կիպի, պիր տէֆ'ա տահա էրիմիչ պիր քիւթլէ հալինէ կէլիր իտի։

Լաքին հաքիմի մուխլագ օլան Մուգատտէրին թէրթիպիյէ զէմին պու ֆէլաքէթտէն գուրթուլաճագ տըր։ 13 միլիօն միւճէք պիր ֆարզ սէլամէթ վէ էմնիյէթ իչին քեաֆի տիր,

Զէմինին գույրուգը եըլտըզըն գույրուղը իւէ միւսաատէմէսի մուխաթաբալը տէյիլ տիր։ Գույրուգ ճէվհէրճէ օ գատար խաֆիֆ վէ վէրիվէչ տիր քի զէմինին քիւրէ ի հավասընա նուֆուզ էտէմէզ։

Իչպու 'աճիպ վագը՛ա պիր թարաֆտան Դաւիթ կիպի «Սէմավաթ Ալլահընն ճէլալընը հիքեայէ էտէր» տէյիւ նիտա էտէն քիմսէյի օլտըզը կիպի «քէնտի գալպինտէ Ալլահ եօգ տըր» տէյէն սէֆիհի տախի տիւչիւնտիւրսէ կէրէք տիր։

Փարիսէ Մայիս 1ին։ Փարիստէ 'Ամէլէ Իթ. 'Ուսմուխի միւտիրլերի Մայիս 1տէ պէօյիւք պիր նիւմայիչ իչին թէատրիքեաթ կէօրմիւչլեր իտի։ Իթթիհատըն պու գարարը անլաչըլըր անլաչըլմազ, Տախիլիյէ նազըրը իւէ Զապթիյէ նազըրը պիր թէպիղնամէ նէչր էտէրէք, հիւքիւմէթին ասայիչ ի 'ումումիյի իվլալ էտճէճէք հէր նէվ' թէչէպպիւսաթը չէտիտէն մէն' էտճէճյինի իւլան էթմիչ տիր, Իչպու նիւմայիչին միւրէթթիպլերի քէնտի խաթալարընը անլայարագ Ապրիլ 30ընճը կիւնիւ էօյլէտէն սօնրա կէճ վագըթ րէ՛իս ի վիւքէլա Մ. Պրիան իւէ կէօրիւչմէք խութէմիչլեր իսէ տէ, րէ՛իս ի միւչարիւէյհ անլեր իւէ կէօրիւչմէք խութէմէյիպ, անլերէ քեաթիվ ի 'ումումիսի վասըթասըյլէ իչ իչտէն կէչտիքտէն սօնրա քէնտիսիյլէ կէօրիւչմէյէ կէլմիչ օլտըզլարընը, թասմիմ էթմիչ օլտըզլարը նիւմայիչի թէրթիպ, անը պիր թագըմ թէհտիտամիզ էլճագ վէ թա՛պիրաթ իւէ իւլան էթմիչ օլմաղլէ, անա իսթիխլաչճույանէ պիր մահիյէթ վերմիչ օլտըզլարընը, վէ քէնտիսի պաչ վէքիլ սըճէթիյլէ ասայիչ ու ինզիպաթը մուհաֆազա վազիֆէսիյյէ միւքելլէֆ օլտըզընը ճէվապէն պիւտիրմիչ տիր։ Պուրունը գըրըլմըզ հէյ՛էթ ի մէպ'ուսէ՝ 'Ամէլէ Իթ. մէրքէզինէ 'ավատէթ էթմիչ, վէ օյատա կէճէ եարըսընտան սօնրայա գատար իճրա ի միւզաքէրաթ էտիլէրէք, հէր նէվ' նիւմայիչ թէչէպպիւսաթընտան վազ կէչիլմէսինէ գարար վէրիլմիչ տիր։ Իչպու 'Ամէլէ Իթթիհատը րու՛էսասը թարաքընտան զազէթալարա վէրիլէն պէյաննամէ՝ մէթրամլարընա նա՛իլ օլամմըզ օլան միւֆսիտլերին էվսաֆընը կիւզէլճէ կէօսթէրէն պիր պէյաննամէ իտի։ Անլէր իչպու պէյաննամէտէ Մ. Պրիանըն նիւմայիչի մէն' էտէճէյինի պիւտիրմէսինէ իզհարը թէ՛աճճիւպ էտիյօրլար, (հալպու քի թէպլիղաթը րէամիյէտէ ասայիչ ու ինզիպաթը մուխիլ ֆի՛իլ ու հարէքէթլերին մէն' էտիլէճէյի պիւտիրիլմէքտէ իտի), իթթիմա՛աթը 'ումումիյէնին հուրրիյէթի հագընտա փէք չօգ տէյճէճլերի պուլունաըղընը (իչպու էլճազ ու թա՛պիրաթա էլեէվմ էրմէնի գարյուննըմըզըն գուլագլարը ազ չօգ ալընմըզ տըր), վէ 'ամէլէ սընճլարընըն զաթէն ի՛լան էտիլմիչ օլան միւթէ՛ատիտ միթինկլերտէ հազըր պուլունաճագլարընա իւմիտվար օլտըգլարընը պիւտիրիյօրլար իտի։ «Իչպու 'ալէնի պէյաննամէտէ հագիգաթըն անճագ եարըսը պէյան օլունուչօր իտի։ Պուրա պէ՛ թըվէյտա օլ ֆուրթունալը կէճէ իթթիմա՛ը զարճընտա վէրիլէն հագիգի գարար՝ Մայիս 1 նիւմայիչինին իճրասընա տա՛իր վէրիլմիչ օլան էմրի պիւսպիւթիւն կէրի ալմագտան 'իպարէթ իտի, վէ 'ամէլէ սապահկայըն էրքէն 'ագտ էտիլէճէք միթինկլերտէ հազըր պուլունմադա տա՛վէթ էտիլմիչ իտիյսէլէր, պուտա անճագ նիւմայիչ միւրէթթիպլերինին ասայիչի իվլալ էթմէմէք պապընտա վէրտիքլերի իհթիյաթքեաբանէ գարարը անլէրէ թէպլիղ էթմէք իչիւն իտի։ Պիւթիւն կէճէ թիճարէթի իթթիհատը մաթա՛ասը պինլերճէ պիւճէթլեր պասըպ չըգարըյօր իտի։» 'Ամէլէ իթթիհատը րու՛էսասընըն Սօսիալիսթլերին զազէթասը օլան Իւմանիթէին պիր նուսխէ ի մախսուսէսինտէ պիր կէօնէ չէնիլք իճրա էտիլմէյճէճյինի միւպէյճին իւլաննամէսինին սէրլէվհասը «Գըրղընա Օղրամադտան Սագընալըմ,» սէօզիւնտէն 'իպարէթ իտի։ Վէ լաքին պու իւլաննամէ 'Ամէլէ սընճլարը տիւչար ը հագարէթ օլմուչլար տըր։ Անլէր քէնտի ինթիզամլարընը ալաճագլար տըր։ Հուրրիյէթ պու ինթիզամըն ալընմասընը իճապ էտէր,» թէհտիտիյլէ խութամ պուլույօր։

Սապահ օլունճա Փարիս 'ատէթա պիր օթոմուկեահ ը 'ասքէրիյէ թէհավվիւլ էթմիչ կիպի կէօրիւնիյօր իտի։ Հիւքիւմէթ՝ քէնտի թէտպիր ու փլանլարընը կիզլէմէյէ չալըշմատըզը կիպի, 'ազիմ թէտարիքեաթ ը 'ասքէրիյէտէ պիր կէօնէ թէհտիտ 'ալամէթի տախի եօգ իտի։ 'Ասքէրլէրին օրալարտա թօփլանմալարը մահզա գարըշըգլըգլարընը էօնիւնիւ ալմագ իչիւն օլուպ, հիչ պիր վէճկէ գանունսիէրվէր էհալինին իչլէրինէ միւտահէլէ էթ-

մէք իչիւն տեյիլ իտի։ Կէճէյէ տօղրու չէրիւլէրին էսէր ի իդա՛ը օլարագ պիր գաչ միւնասէպէթսիզ հատիսլէր վուգու՛ պուլմուչ, վէ այըգ վէ ույա-նըգ փօլիս մէ՞մուրլարը իւէ անլէրէ հէր ան մու՛ա-վէնէթէ հաղըր վէ ամատէ պուլունան 'ասքէրլէր օլմասա իտի, հիչ չիւպհէ եօգ քի աղըր վագը՛ալեր զուհուր էտէր իտի։ Միւսելլահ 'ասքէրլէրին մըգտարը թագրիպէն 20 պին իտի։ Մէրքէզի հիւքիւմէթ, 'ալէյ-խուսուս Մ. Պրիան իւէ զապթիյէ նազըրը Մ. Լէ-փին ինզիլաթ վէ ասայիչին մուհաֆազասը խուս-սուսընտա փէք պէօյիւք եարարլըգ կէօսթէրմիչ-լէր։ Անլէրին վագթը տավրանմալարը աղըր նի-զամսըզլըգլարըն էօնիւնիւ ալմըչ վէ միւքէմմէլ պիր ինզիլաթ վէ ինթիզամ տէրսի վէրմիչ տիր։

—։—

ՁԷՍԷՏԻՆ ԳԸՅԱՄԸ
(Հ. Մ. Ալէն)

ՇՈՒ կէչէն իքի հաֆթա զարֆընտա պիւթիւն էֆքեար ու միւլահազաթըմըզ գըյամ վագը՛ա ի 'ազիմէ վէ ճէլիլէսի օլմուչ տըր։ Գըյամըն պիր էմրի վագը՛ օլմասը հայաթըմըզընն կիթաիքճէ տէ-րինլէչէն էթմինանլարընտան պիրիսի օլմուչ տըր։ Իթիգատսըզլարըն չըգարտըգլարը պիլճիւմլէ միւչ-քիլաթա վէ տինսիզլէրին հիճվ ու իսթիհզալարը-նա բազմէն, գըյամ էթմիչ Բապա օլան իմանը-մըզ սէնէտէն սէնէչէ տահա զիյատէ քէսպ ի գուվ-վէթ էտէր։ Թարիխի պիւրհան վէ տէլիլլէր՝ թէք-բար պէ թէքբար էլէնմիչ, մա՛լիւմ օլան հէր նէվ՛ թէնգիտ ու մու՞ախազէլէրէ հէտէֆ օլմուչ օլտըգլարը հալտէ, էլհէվմ հէր զէմանտաքինտէն զիյատէ գավի վէ մէթին հալտա պուլունմագտա տըրլար։ Էֆքեար ու ամալլարընը անճագ էլլէնի-լիր վէ մատտի չէյլէր իւզէրինէ պինա էթմէք 'ա-տէթինտէ պուլունան 'աֆիֆ չիւպհէճիլէր՝ Թով-մաս կիպլի թէրէտտիւտ էտէրլէր, վէ Թովմաս կի-պլի կէօրիւնիւբ պիւրհան վէ տէլիլլէրին մալիքիյէթէ արզուլէրլէր։ Պու կիպլի վէսվէսէճիլէր իչիւն էն ա՛լա տէվա վէ չարէ քէնտիլէրտէ տահա տէրին րուհանի պիր հայաթ հաւասուլէ կէթիրմէյէ չալըշ-մագ տըր։ Ֆէվգանի օտատաքի գօրգմուչ վէ ֆիւ-թուր կէթիրմիչ չակիրտէր՝ գըյամըն կէօրիւնիւբ պիւրհան վէ տէլիլլէրինէ միւհիմ իտիլէր։ Լա-քին էլհէվմ 19 'ասրլար՝ ինսանըն թէքճամիւլաթը միւթէրադգըյանէօսինին հէր պիր չու՛պէսինտէ, էզճիւմլէ հուգուգ, իտարէ, ախլագ վէ ֆէլսէֆէ չու՛պէլէրինտէ տիրի պիր Ֆրիատոսըն գուվվէթ վէ թէ՞սիրինի իսպաթ ու իրա՞է էթտիքտէն ասնրա, միւթէֆէքքիր պէյն վէ միւմկինիվ կէօզ՝ թագրիւ-պէն 2,000 սէնէլիք պիր միւատէթին եըղըլմըշ նէֆճա իւլ էմրլէրինին րուհանի նէթիճէսինտէն զի-յատէ պիր չէյէ միւհիմ օլմամալը տըր։ Պիր քիմսէ իսթէր պիւսպիւթիւն 'Ահա ը ձէտիտ գուս-յուտատքընա ի՛թիմատ էթսին, իսթէրսէ 'Ահա ը ձէտիտ գույուտատքընա ֆէյնն վէ ֆէլսէֆէյնին պիլ-ճիւմլէ թա՛լիմատքընը տա 'իլավէ էթսին, էէկճանէ մանթըգի նէթիճէ չու տըր քի ինսանըն րուհանի հայատը ճիսանի հայատ խարիճինտէ պէօյիւյէն վէ անտէն սօնրա պագը գալան պիր էմր ի հագիգի տիր։ Պու չափուճագ պիր թարաֆա աթըլաճագ պաթըլ պիր ի՛թիգատ օլմայըպ անճագ մա՛րիֆէթ վէ թէճրիպէ ազաճընըն մէյվէսի եախօտ տահա է-յիսի նէվ՛ ի պէչէրին հիսսի իտրաք վէ վիճտանընա տա մէրքիւզ օլան ումուրը էտասիյէտէն պիրիսի տիր։ 'Ագլը պաչընտա օլան հիչ պիր քիմսէ, վա-սի՛ 'իլմ ու 'իրֆանա մալիք հիչ պիր տահմ, ու-մուր ը րուհանիյէյէ խօր նազար իլէ պագմագա մէյեալ պուլունմազ։ Պիլ՛աքս անընն նազարընտա եա-լընըզ րուհանի օլան չէյնն տա՛իմի վէ հագիգի պիր գըյմէթի վար տըր։ Թա՛լիմ ու թէրպիյէնին զա-յէթ միւնթէէչիր պուլունտըղը զէմանըմըզդտա, եու-նանլըլար իւէ Բօմալըլարըն էյամընա մախսուս պիր գաչ մէքթէպլէրին եէրինէ պինլէրճէ մէքթէպ պուլու-նան զէմանըմըզդտա, զէմանէնին էֆքեար ը ճարիյէսի-նէ պիր եախօտ իքի մէզհէպ ի մախսուսըն թէհաք-քիմ վէ նուֆուզը իմքեանսըղ տըր։ Պիզէ զարիպ վէ հաթթա մէնֆուր կէլէն էլճազ ու թա՛պիրաթ վէ էֆքեար ու թէսավվուրաթտան իւրքմէմէլի իզ։ Լիսան անճագ պա՛զէն զայր ի միւնասիպ վէ տա՛իմա տէյիչիլմէքտէ պուլունան պիր ալէթ, պիր վասըթա տըր։ Քիլիմէլէրտէն վէ էլճազ ու թա՛-պիրաթտան տօլայը կիւճէնմէյէլիմ։ Տահա զիյա-տէ իտրաք ը ինսանինին նուֆուզ ու քէլամ հալ ու չէքլինէ գօմագա չալըշտըղը չէյնն նէ օլտըղընը անլամագլըգա պիղի մուգթէտիր գըլաճագ սապը ու թէ՞էննի, ըրյազէթքեաւանէ տիգգաթ ու իհթի-մամ 'ատէթինի թագվիյէ էտէլիմ։ Հիչ չիւպհէմիզ եօգ քի պունըն պիր նէթիճէսի չու աթիտէքի սէվ-տիյմիզ սէօզլէրին մուգապիլինի իչիթմէք օլա-ճագ տըր։ «Գըյամէթ վէ հայաթ պէն իմ.» «Բագպ գըյամ էթմիչ տիր։» «Թէքբար եաչայաճաղըզ։»

Եագընլարտա Ամէրիգա 'իլմի իլահի մէքթէպ-լէրինտէն պիրիսինտէ մէչհուր պիր իլմի իլահիյաթ մու՛ալլիմինին էօլիւլէրին գըյամընա իման էթ-մէսինին էսպապը խուսուսընտա պիր պէյաննա-մէսինի կէօրտիւք։ Պիր թագըմ 'ուդտէլի էֆ-քեար ու թէսավվուրաթը պէրրաթլաչտըրմագ վէ րուհանի վէ էպէտի հայաթը սատէ հագիգաթ քիս-վէթինտէ ալրագմագլըգ ճինէթինտէն պու ղէյան-

նամէ պիզէ օլսըզը գատար գարխըսըն ը քիրամը-մըզա տախի մուՔիտ օլապիլիր ։ Միւմախիլէյհին իշպու պէյանննամէսի պէրվէճհի աթի տիր .

«1. Գրյամ ճէսէտի՝ պու հայաթըն ճէսէտինատէ պուլունան զայր ի ֆանի պիր ՆօԹօ-մըն նէշվ ու նէմասըյլէ հուսուսլէ կէլմէզ ։

2. Պու ճէսէտ՝ պիր եօլ իլէ պու տիւնեատա մալիք օլսըզըմըզ Ռահ՛ի Թ-վէվէՌիլ մէյատնա կէլմէզ։

3. Պու ճէսէտ՝ պիր ճէվիզին տըշ գապուզընըն ի-չինտէքի գապուգ կիպի, գապլ էլվէֆաթ հա-խօտ զէման ը վէֆաթատա ճիսմանի ճէսէտ տա-խիլինատէ պուլունան էՌՌէի պիր ճէսէտ տէյիլ տիր ։

4 Պու ճէսէտ՝ մէզարա գօնուլան ճէսէտին էս-քի մատտի զէրրէյէրինին հէվիհսինի , եախօտ պիր գաչընը եախօտ հաթթա պիրիսինի գուլլանմագ սուրէթիյէ եվնիտէն ԹէչքիլՀ էտիլմիշ օլան 'այնի ճէսէտ տէյիլ տիր։ Ֆիլանձա պիր ատէմին էօլտիւ-յիւ զէմանատաքի ճէսէտինի Թէչքիլ էթմէք իւզրէ, ճիհանատա օլ ճէսէտ մատտէսինին 'այնի զէրրէյէ-րինի եախօտ անլէրտէն քեաֆի մըզտարընը արա-յըզ տարամագըզ՝ ֆէլսէֆէյտէ պիր միւնասէպէթ-սիզլիք, պիր մա՛նասըզըզ օլտըզտան պաչգա, Ռօզոս ըէսուլըն սէօզլէրինին տախի ֆէնա սուրէթտէ սու՛ի Թէֆսիրի տիր ։

5. Գրյամէթ ճէսէտի՝ նէԹիճէսի Ռահարըն զօնչէ վէ չիչէքլէրինի հուսուսլէ կէԹիրէն գանուն կիպի պիր գանուն ը Թապի՛ի նէԹիճէսի եախօտ իրատէ ի իլահիյէ սէմէրէսի տէյիլ տիր ։

6. Գրյամէթ իւլ էմվաթ զէմանընտաքի ճէսէտ պու տիւնեանընը գանունլարընտան վարէսէթէ վէ մահզա բուհանի օլան պիր ճէսէտ տիր ։ Պու ճէ-սէտ Ալլահըն սարհ՛ վէ նէնի Թաամիմի իլէ Թէր-Թիպ օլունմըշ իսէ տէ , Ռէշրա կէօՌ-ըՌ-շ ճեոեթ նէ Ռէշրա՛ն վէ անընէ 'ալֆաթաթ օլաճաք ուսուլնուե ՌՌէնի Ռէ-օլաճմըշ ուշը ։ Հէր մու'ազզէզ (վէֆաթ էթմիշ) ճէ-սէտ Թէք պիր ճիսմանի ճէսէտ իլէ արա սըրա իր-Թիպաթատա պուլունտըղը սահի՛հ տիր , նիհԹէքիմ պէնիմ պու կիւնքի ճէսէտիմ չօճուգլըզ վագԹըմ-տա մալիք օլսըզըմ ճէսէտիմէ արա սըրա իխԹի-լաթատա պուլունուր ։ Չօճուղըն ճէսէտի պէօյիւ-միշ ատէմին ճէսէտինին չարԹը , եա՛նի Ալլահըն ասըլ 'այնիյէԹ 'ամէլիյէսինատէ, անըն պաչլանկըճը , 'ալամէԹի իպԹիտա՛իյէսի, վէ էսաս ը զա՛իպի տիր ։ Էլհէվմ մալիք օլսըզըմ ճէսէտին չնմՌէ հալինաէ պուլունմասը՝ չօճուգլըզ ճէսէտիմին վՌՌիչյէ պու-լունմըշտը հալ սայէսինաէ միւմքինն օլմուշ տըր ։ Մատ-տէ ի ճէսէտիմին հէր էսքի զէրրէսինի Թէքքար պէԹէքքար զայ՛ էթմիշ իսէմ տէ , 'այնիյէՆինին չէուէ ուսլինաէ գալմըշըմ՛ ։ Հիչ պիր ան ու զէմանատա պէնիմ ճէսէտիմ տիկէր պիր քիմսէնին ճէսէտինին չէքլինէ Թէպէտատիւլ էթմէմիշ տիր ։ Պի'այնիհի պիր ատէմին (պա՛տ էլ վէֆաթ) ճէլալէ նա՛իլ օլան ճէ-սէտի 'այնիյէՌ ֆանուռնը ՌտՌՌնգ ուսլ էնինի ճէսէ-տի տիր , վէ իզի Թա քէնտիսինի օ հալէ կէթիրէն սէրրիչմէէյ , եա՛նի օլ ատէմին զէման ը վէֆաթըն-տա մալիք օլսըզը ճէսէտէ գատար սիւրիւլէ պի-լիր ։ Հէր պագը գալան 'ունսուր , մատտի ճէսէ-տին պիւԹիւն հագիգի փլան վէ մա՛նասը՝ գըյա-մէթ իւլ էմվաթ սայէսինատէ Թէքքար հագիգի հա-լէ կէթիրիլիպ ճէլիլ օլուր ։ Ֆիլհագիգա մատ-տէՆին պիլ ֆի'իլ նէտէՆ 'իպտրէթ օլսըզընը կէօս-Թէրմէք իւզրէ միւքէմմէլ պիր Թէտգիգաթը ֆէլ-սէֆիյէ իճրասը միւմքին օլսա , ի'ԹիգատրմՀա պու կիպի պիր Թէտգիգ՝ գըյամէթ զէման ը ճէսէտինին մէզարա գօնուլան ճէսէտին Ալլահը՛ն էրտուԹնիյէ ՌՌ-էէրէ-ր էոՌՌ ճելիլ վէ 'իլավէլէրի օլան ճեոեթոպո պաչգա պիր չէյ օլմատըզընը 'այան վէ աչիքտար գըլտր ։

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՏՈՒ'Ա ՍԱ'ԱԹԼԱՐԸ

«ՆՀ՛ միւպարէք տիր գալպի փաք օլանլար , զի-րա անլէր Ալլահը կէօրճէքլէր ։» Մատ. Ե. 8 ։

Էյ Ալլահմ, էյ չէֆիգ Փէտէր , էյ բահիմ Ինէ-լասքատար , սէնին 'ինայէթ ԹախԹընա միւնքէսիր գալպլէ եագլաչարագ՝ գուրագ գալպիմէ 'ինայէթլէ-րինին հայաթպախչ չիհինի իսԹիրհամ էտէրիմ ։ Կիւնահ կէճէսինատէ եօլատան սաֆմըշ օլան բուհրմա տէլալէթ էյլէյէսին տէյիւ սէմավի նուրընա կէլիրիմ, էյ Սալահ Կիւնէչի։ ՄէԹրուք չախսըմընն եալընըզ-լըզընատա մէ՛յուս փիզանլարըմը այագլարընըն էօնիւ-նէ տէօքմէք իչիւն Թէգարրուպ էտէրիմ, էյ տիւչ-կիւնլէրին ՏօսԹու ։ Էյ մահիր Թապիպ , խասԹա-լըգտան երիմիշ ագմըլ օլան բուհրմը հէր տէրտէ չիՓա իհսան էտէն էլլէրինէ Թէվլիմ էտէրիմ ։ 'Իօմրիւմիւն ֆուրԹուննայա ԹուԹուլմըշ օլան գա-յըզընընն խէլաս լիմանընա պիլա մուխաՓարա մուս-վասէլէթի իչիւն սէնին տիւմէնճիկիյինի Թալէպ է-տէրիմ, էյ պէօյիւք Գափուտան ։ Րուհրմընն գուտա-սիյէԹին պինատա չէվրէլէրինատէ ԹէրէՓֆիւ' իչիւն եանըպ ԹուԹուչան հասրէԹինի սանա Թագտիմ էթմէք իւզրէ հուզուրընա կէլիրիմ , էյ Րուհ իվլ Գուտս ։ Ինօչ բա՛ինալը քիւնլիւք մէզպահընն իւզե-րինտէն եօգարը չըգարըզը միսիլիւ՝ տուա'լարըմ Սա-նա տօղրու էօյլէ եօգարը չըգարնլար . տուա'քտար միւԹէվազը' կէօմրիւքճիւ հէյքէլտէն Թագտիս օ-լունմըշ օլարագ էնտիյի միսիլիւ՝ պէն տախի Թագտիս օլունմըշ օլարագ էվիմէ էնէյիմ . օլ պէօ-

յիւք տու՛աքեարըն, ույանըգ տուրան Նարեկացի-նին «գալպինին քէտէրինին նիտասը» միսիլիւ, պէնիմ տու՛ա վէ թէֆէնքիւլէրիմ, է՛յ Իսրայէլին տա՛իմա ույանըգ օլան Մուհաֆըզը, սանա տօղրու եիւքսէյէ չըգսընլար։

Պէն տախի, էհ ի հիքմէթ օլան Սողոմոնըն իւթար էյլէտիյի իւզրէ, գալպիմի մուգատաէս հրճգ էյլէմէյէ չալըշըրըմ, զիրա հայաթըն մէրքէզի օ օլուպ՝ ճիւմլէ մուհապպէթլէրիմին, ճիւմլէ հէյկէնլարըմըն վէ ճիւմլէ արզու վէ իչթիյազլարըմըն մէնպա՛ը օ օլտըղընը պիլիրիմ։ Լաքին հայր֊ֆ քի, չօգ տէֆ՛ա պիդայտի ուչգուսը կէօզ գափագ-լարըմ իւզէրինէ պասար, վէ տիւչմէն ֆուրսաթ պուլարագ տէլիճէ էքսէր վէ բուհրմըն պիր եէրինէ՝ օթուզ, ալթմըշ վէ եիւզ գաթ մահսուլ վէրմէսինէ մանի՛ օլուր։ Իչթէ պունուն իչին սանա միւրա-ճա՛աթ էտէրիմ, է՛յ Ցիսուս, զիրա սէն՝ թէնրիպէ ի գաթիյէտէն մահրում օլան չակիրտլէրին, վէ պէօ-յիւք պէօյիւք սէօյլէյէն Պետրոս պիլէ, միւտհիչ թէնրիպէ տալղալարը տաղլար միսիլիւ եիւքսէլ-տիքլէրինտէ ուչուտըլար իսէ տէ, սէն Գեթսեմա-նինին իզթիրապլարը կէճէսինտէ ուչանըգ տուր-տուն։ Սանա միւրաճա՛աթ էտէրիմ, վէ ըէճա է֊լէրիմ քի՝ սէն գայըղըմտա պէնիմ իլէ պերապեր օ-լուպ տա քէմալը սիւքիւնլէ ուչուտուղըն հալտէ՝ պէնիմ չօգ տէֆ՛ա թէքբարլատըղըմ իմանսըզլըղըն՝ աֆվ օլունմազ կիւնահնընը պէնտէն թէպ՛իտ էտէսին։ Աֆվ էթ Ցիսուս, զիրա տէնիզին տիպ-լէրինտէ հէլաք օլաճաղըմտա չիւպէ էտէրիմ, լա-քին խայր, խայր, սէն պէնիմ իլէ սին, բիւզ-կեարլար վէ տալղալար սանա իթա՛աթ էտէրլէր, վէ միւպարէք տուտագլարընըն պիր հարեքէթիյէ «գայէթ լիմանլըգ» օլուր։ Է՛յ Ցիսուս, իմանսըզ-լըղըմըն էլինտէն թուէթ քի միւթէճասիր Պետրոս միսիլիւ տէնիզէ պաթմայայըմ։

Էյ Ալլահըմ, պէնիմ գալպիմ սէնին գուտսիյէ-թինին էնճիս ի ասարընտան իտի, վէ պէն անը կիւ-նահ չիրքեաղլարընա պաթըրտըմ, վէ պու կիւն սէնին հուզուրընա նէ՞ կէթիրէյիմ. սէնինքինէ պէնզէմէյէն պօղուլմըշ միհրիւ՞ մի, զայ՛ օլմագ մուխաթաբալարընտան կէչմիշ օլան սահիմըշ գօ-յունը՞ մը. իչլէտիլմէտիյինտէն տօլայը վասլանմըշ վէ գարարմըշ թալանթը՞ մը. քէօթիւ պաղըը-լարա թէսլիմ էտիլմիշ օլան տիքտիյին պաղը՞ մը. պիթիրմէյէ մուգթէտիր օլմատըղըմ իչիւն իւզէրի-մէ պագանլարըն էօնիւնտէ անտէն տօլայը րիւսվա օլտըղըմ էվսաֆ ը զաթիյէմին եարը գալմըշ խանէ-սինի՞ մի. անճագ սէնին գըրմայաճաղըն էզիլմիշ գամըշը՞ մը, եօգսա, պիլտիյիմ իւզրէ, անճագ սէ-նին սէօնտիւրմէյէճէյին թիւթէն ֆիթիլի՞ մի։

Լաքին սէնտէն նէ գատար տա ուզագլաչմըշ օլամ, միւսրիֆ օղլուն միհնքէտիր գալպիյէ՝ «էյ փէտէր, սէմայա վէ սէնին հուզուրընտա կիւնահ իչէտիմ, վէ արթըգ սէնին օղլըն տէնիլմէյէ լայըգ տէյիլ իմ,» տէյիւ նիտա էթմէք իչիւն երինէ կէլէ-ճէյիմ, զիրա պիլիրիմ քի սէն «Ե՛ա Ալլահ, գըրըլ-մըշ վէ էզիլմիշ գալպի թահգիր էթմէզսին։» Սա-նա կէօմրիւքճիւնիւն բուհրյյէ, Քանանը գարընըն բուհրյյէ, Մագթաղինալընըն բուհրյյէ, թէվպիքճար Պետրոսըն բուհրյյէ կէլէճէյիմ, վէ իթմինան ը թամմ իհսան էտէն՝ «Օղլում, կիւնահլարըն սանա 'աֆվ օլունտու,» քէլամընը իչիտինճէյէ գատար քէմալ ը կէրմի իլէ րչճա վէ նիյազ էտէճէյիմ։

Պէնիմ գալպիմ, է՛յ Ցիսուս, չիմտիյէ գա-տար գուտսիյէթ թէփէսինէ տօղրու նէ՞ գատար եօլ ալմըշ օլմալը իտի։ 'Աճէպա պէնիմ պու չըգըշըմ սէնին Գողգոթայա տօղրու չըգմագ-լըզընտան տանա զիյատէ սարփ վէ կիւճ մի տիր։ Պէն եօգարըյա տօղրու խաֆիֆ ատըմ-լարլէ չըգապիլէյիմ տէյիւ, սէն մէզպահընը իւզէ-րինտէ պա՛իս ի խէյաս օլան կէօնիւլլիւ մուհրագա մագամընտա թագտիմ օլունմադա կիթտիյին զէման օրայա պէնիմ կիւնահլարըմըն խաչընը տախի պէ-րապեր կէօթիւրտիւն. ամմա պէն, վա՛յ պանա, ալչագ հէվա ի նէֆսանիմին գարանլըգ տէրէյէ-րինտէ, մուզլիմ ուչրուտլար վէ միւտհիչ կիրտապ-լար պուլունան եէրլէրտէ սէրսէրի կէզէրիմ։ Լա-քին խայր, օլ էօլիւմ կէօլկէսի տէրէսինտէ գալմա-յաճաղըմ. գարթալ միսիլիւ պիւլէնտփէրվազ օլա-րագ՝ գուտսիյէթ վէ փաք ի՛թիւլար (եիւքսէլմէ) տաղլարընա, մէա՛ուտիյէթլէրին սաֆ ասիւմանը-նա, բուհանի մէսէրրէֆլէրին մէպզուլ նուրընա չըգաճաղըմ։

Վէ զուլմէթին պու գօրգուլարընը սիլքիպ սա-նա տօղրու եիւքսէլտիյիմատ, պիլիրիմ, էվվէթ պիլիրիմ քի՝ սէնին վէճհինին նուրու պէնիմ թէվ-պէ կէօզ հաչըլարըյլէ ըսլանմըշ կէօզ քիրփիքլէրիմ-տէ գավս ը գուզահլար թէչէքքիւլինէ պա՛իս օլա-ճագ, պիլիրիմ քի սէմանըն պիթմէզ տիւքէնմէզ միւպարէք հալլէրինէ նա՛իլ օլաճաղըմ, վէ գալպի մուգատատէս օլանլար իչիւն սէօյլէնիլմիշ օլան չօլ պէօյիւք «միւպարէք» հալ, հա՛նի «նէ՞ միւպարէք տիր գալպի փաք օլանլար, զիրա անլէր Ալլահը կէօ ըէճքլէր,» քէլամը պէնիմ իչիւն տախի տէնիլճէք տիր։ Ա՛խ, սէնի կէօրմէք նէ՞ միւպարէք հալ տըր։ Խայր, խայր, տիւնեանընն ճիւմլէ 'իզզէթլերի, սա՛ատէթլէրի, սէրվէթլէրի, հաթթա միլեոնլարճա տիւնեալար հավի օլտըգլարը ճիւմլէ չէլլերլէ օլ միւպարէք հալա միւսավի կէլէմէզլէր։

Մուգատեղ գալպին նա՞իլ օլորդը միւպարէք հալ՝ տէյիլ եալընըզ սէմատա, պու կէչիճի վէ ֆանի տիւնեատա պիւէ պէօյիւք տիր։ Զամիր իղթիրապը օրատա եուվա եափամազ, անճագ սէլամէթ վէ էթֆաֆէթ կիւնէշի կէճէ կիւնտիւզ քէնտի փէրթեվիէրինի օրայա սաչար։ Փաք գալպ օլ սաճ այինէ տիր քի անըն իչինտէն ճիւմլէ ատէմլէր քէնտի գուսուրլարընը կէօրիւրլէր։ Փաք գալպ կէրէք անա մալիք օլան իչիւն, կէրէք օլ քիմսէնին րէֆագաթընա նա՞իլ օլանլար իչիւն պիր պէրէքէթ տիր։ Պէօյլէ զաթլար քիւչ ալթընա գօնուլմըշ չըրաղ տէյիլ, անճագ չէմ՛տան իւզէրինէ գօնուլուպ պիւթիւն տիւնեայա զիյա վէրէն չըրաղ տըրլար։ Իչթէ պուննուն իչիւն տիր քի պէօյիւք Մու՛ալիմ անա միւպարէք հալ թէսմիյէ էթմիչ վէ օլ մէրզուպ գուտսիյէթին նուսմունէսինի քէնտի գուտտուս գալպիյէ իպրազ էյլէմիչ տիր։

Իմամ, էյ էպէտի Գուտսիյէթ, գուտսիյէթ իչիւն օլան պէօյիւք հասրէթիմին իգնա՛ը պապընտա տա՞իմա սանա միւրաճա՛աթ էտէճէյիմ. վէ իչթիյազ չէքէճէյիմ՝ օլ սէմավի սա՛ատէթէ քի, անըն իչիւն ճիւմլէ մուգատաէլէր տիւնեանընն հէփ զէվգու սէֆալարընտան վազ կէչիպ ճէննէթէին մէսա՛ուտիյէթինէ նա՞իլ օլտըլար։ Վէ տա՞իմա Սահիպ ի Մէզմուրըն գուտսիյէթէ թէչնէ օլան բուհրյէ վէ նիյազ վէ թէզարրու՛ իլէ՝ «Եա Ալլահ, պէնտէ փաք պիր կիւրէք կարաթ, տէրունիմտէ տօղրու պիր բուհ եէնիլէթ,» տէյիւ նիտա էտէճէյիմ։

ՏՈՒ՛ԱՓԵԱՐ

ՀԱՅԱԹ ԹԱՍՎԻՐԼԷՐԻ

ՊԻՐ ՇԷՀՐ ԳՈՒՐԹԱՐՄԱԳ ԻՉԻՆ ԷՕԼԷՆ ԱՏԷՄ

Շիմալի Մէքսիգանըն Սօնօրա էյալէթինին Նաքոզարի նամ չէհրի Նոյմ. Չնաճի կիւնիւնիւ խուսուսի չիւքրանիյէթ կիւնիւ օլմագ իւզրէ թա՛ակին էթմիչ տիր։ Պուննուն սէպէպի իսէ օլ կիւնտէ չէհրին էհալիսինին պէօյիւք գըսմընըն չօգ հայաթլար գուրթարմագ իւզրէ քէնտի հայաթընը գուրպան էտէն պիր գահրէման ասյէսինտէ, միւատիչ պիր մէվճտէն խէյաս օլմասը տըր։ Կարսիա խսմինտէ օլան պու զաթ տար պիր կէչիտտէն կէչէն Փէյարէս Մայնզ չըմէնտըֆէր խաթթընըն մաքինիսաթի իտի։ Պու խաթթըն Նաքոզարիտէ պիր սթասիոնը օլուպ, չըմէնտըֆէր գաթարը սու ալմագ իչիւն օրատա մուվազաա տուրուր իտի։ 1907տէ Նոյեմբերին պալատէ զիքր էթտիյիմիզ կիւնիւնտէ կարսիա քէնտիսինին եիւք Թրէնինի սու տէփօսընա գատար սիւրտիւ, վէ պիր սարսմա վագը՝ օլմասըն տէյիւ Թէքէրլէքլերի տուրտըրան ալէթլերի տիզգաթլըճա էնտիրտի, վէ Թրէնն քեամիլէն տուրտրգտա լօգոմոթիֆին սու տէփօսընը տօլտուրմադա պաչլատը։ Թրէնի քէմալ ը տիզգաթլէ սիւրմէսինին սէպէպի, անըն եիւքիւնիւն մա՛տէնէլէրտէ իսթի՛մալ օլունաճագ տինամիթտէն 'իպարէթ օլմասը իտի։ Կարսիա պայըրըն Թէփէսինէ չըգաճագ սօն եօգուչա հազըրլանմագ իւզրէ Թէքէրլէքլերին եաղ գապլարընը տօլտուրմագլա մէչղուլ պուլունտըղը սըրատա՝ մագասճըլարընտան պիրիսի տէրհալ Իսփանեօլ լիսանընտա «Զապուդ էտինիզ, գաչընըզ, Թրէն Թուրթուչտու,» տէյիւ պաղըրտը։ Կարսիա 'այէ'ճէլէ արգասընա պագտը վէ վաղօնլարտան պիրիսինին Թավանընըն Թուրթուչմագտա օլտըղընը վէ սէյիրճիլէրին հէր Թարաֆա տօղրու գաչմագտա օլտըգլարընը կէօրտիւ, Գահրէման մաքինիսթ պիր տագիդէ պիւէ Թէրէտտիւտ էթմէյէրէք քէնտի եէրինէ գօչտու վէ Թրէնի հարէքէթէ գօտու։ Պու վէճհլէ մուխաթապալը եիւքիւ չէհրտէն տըշարը աչազըքի սահրայա սիւրմէք իսթէր իտի, զիրա Թրէնին համիլ օլտըղը էճզա ի նարիյէնին օրատա փաճլամասը զաՙարը մուճիպ օլմայաճագ, վէ իչթի՛ալտան էվվէլ վագըթ գալըրսա, քէնտի ճանընը գուրթարմագ իչիւն չըմէնտըֆէր գաթարընտան ուզագա ֆիրար էտէճէք իտի։ Թրէն տիւտիւք չալարագ սթասիօնտան մուճարադաթ էյլէտի, վէ տէրունինտէ պիրիսի մաքինիսթ վէ օլ պիրիսի պիր Ամէրիգալը չօճուդ օլարագ, անճագ իքի քիչի պուլունուր իտի։ Պու չօճուգ իսէ կիզլիճէ Թրէնէ օթուրմագ իսթէմիչ, վէ մագասճընըն Իսփանեօլ լիսանընտա «գաչընըզ» տէյիւ էյլէտիյի իսթարը անլամամըշ իտի։ Պախթ ճէսուր մաքինիսթէ՝ անճագ չէհրի գուրթարմագ իչիւն եարտըմ էթտի, զիրա իչթի՛ալ չէհրտէն պիր գաչ եիւզ եարտա ուզագլաչտըղը վէ խաթթ իւզէրինտէքի սօն պէճճի գուլիպէսինի կէչտիյի սըրատա վագը՝ օլտու։ Տէհչէթլի պիր կիւրիւլթիւ իչիտիւտի, վէ միլէրճէ ուզագտա պուլունան էվվէրին փէնճէրէլէրինտէ զըրըլմատըզ պիր ճամ գալմատը, վէ Նաքոզարի Էհալիսի միւտիչ սարսըլմատան սանքի հիսսէրինի զայ՛ էթմիչ պիր հալէ տիւշտիւլէր։ Լաքին իչթի՛ալտան սօնրա քէչճ օլունան մէնզարէտէն՝ Թրէնէ եիւքլէնմիչ օլան տինամիթին նէ՛ կիպի մախուճ պիր գուվվէթէ մալիք օլտըղը կէօրիւնտիւ։ Թրէն պիւթիւն պիւթիւն փարչալանմըշ, վէ իչինտէ պիր գաչ Մէքսիգալըլար պուլունան պէճճի գուլիպէսի քհամիլէն խարապ օլմուշ իտի։ Գազանըն վագը՝ օլտըղը մէվճը՝ 25 այագ տէրինլիյինտէ աչըլմըշ օլան

պիր եարըդ վասըթասըյէ պէլի օլուր իտի, վէ մաքինիսթ Կարսխաան օրատա հիչ պիր էսէր պուլունմատը։

Նաքօզարի էհալիսի գազանըն տէհլիէթինէն տէրհալ սօնրա նէ՛ կիպի մուխրիպ պիր գազատան դուրթուլմըշ օլտըգլարընը, վէ քէնտիլէրի խէլաա էտէն քիմսէնին թէզքեարընա քէնտիլէրին պիհատա մինէթտարլըգլարընը նէ վէճհլէ իպրազ էտէպիլէճէքլէրինի տիւչիւնմէյէ պաչլատըլար։ Մաքինիսթին ֆամիլեասը եօգ իտի քի անա եարտըմ էտէ իտիլէր. իտտի անըն ֆէտաքեարանէ ձէսարէթինէ թէզքեար օլմագ իւզրէ պիր սանէմ տիքմէյէ գարար վէրտիլէր։ Օլ քիւչիւք չէհր իչինէ հէման ի՛անէ թօփլամաղա թէչէպպիւս օլունտը, վէ զիւքիւր վէ իւնաատան օլան էհալի ի՛անէյէ հիսսէտար օլարագ, պէօյիւք պիր մէպլազ մէյտանա կէթիրտիլէր։ Կարսխանըն պու գահրէմանանէ իչինին հիքայէսի հէր եէրտէ իչիտիլտի, վէ Մէքսիգա հիւքիմէթինին տիգգաթը տախի անա ճէլպ օլունաբագ։ մատաէթէն տախի պունունուն սէմէրէսի կէօրիւլտիւ։ Օլ աչնէնին Ցունվարընտա Մէքսիգա հիւքիւմէթի կարսխանըն թէզքեարընա տիքիլէճէք սանէմ իչիւն 50 պին տօլարտան 'իպարէթ պիր մէպլազ թօփլամըշ օլտըղընը ի՛լան էյլէտի։ Պու ի՛լան իւզէրինէ՝ ճէմ' էտիլէն ի՛անէնին եէքիւնիւ էփէյի պէօյիւք պիր մէպլազա պալիղ օլտու, վէ միւնասիպ պիր սանէմ տիքմէք իչի մա՛րուֆ պիր օյմաճըյա իհալէ էտիլտի։

Ինսանիյէթ իչիւն իճրա էտիլէճէք պիր իչի, էվվէթ, անա պէտէլ հէր հալտէ էօլիւմիւն քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ օլտըղընը պիլէրէք իչտէն չէքինմէյէն վէ թէրէէտիւա էթմէյէն, անճագ հիւսն ի րիզասըյլէ օլ իչի տէր'էօհտէ էտէն քիմսէ՝ հաղիգի պիր գահրէման վէ չէհիա տիր։ Կարսխա պէօյլէ պիրիսի իտի, վէ անըն իսմի վէ գահրէմանանէ թէզքեարը՝ իսթիդպալտա հէր պիր Մէքսիգալը իչիւն զիգըյմէթ պիր վագը՛ա օլաճագ տըր։

ՖԷՆՆԻՅԱԹ

ՁԱՓՕՆԻԱՆՐՆ ԶԸՐԱ՛ԱԹՐՆՏԱՆ ՆԷ՞ ՀԻՍՍԷ
ԱԼԱՊԻԼԻՐԻՁ
(Մ. Մ՚ինասեան)
3.

(Մէսց. Ընկ.ըն էրգրօմ վէլայէթինոէէ ժէ+ընկալէթէ Նաղըրը)

Մէմլէքէթիմիզին թապի՛ի սէրվէթլէրինատէն իսթիֆատէ էթմէք մէս՛էլէսի էլևէվմ պիհագդըն պիր չօգ մէչհուր զաթլարըն էֆքեարընը ճիտտի սուրէթտէ իշղալ էտիյօր։ Մա՛տէնի սէրվէթլէրիմիզ վար տըր քի սէրմայէ, ատէմ վէ վէսա՛իթի ի նագլիյէ ֆըգտանը սէպէպի իլէ, անլէրտէն իսթիֆատէ էտէմէյօրուզ։ Լաքին պիզտէ թապի՛ի սէրվէթլէրին էն պէօյիւյիւ խուսուսընտա ֆէվգէլ՛ատէ գայտա սըզլըզ հիւքմ սիւրիյօր։ Պիզ պու սէրվէթի քէտմալը սուհուլէթլէ իշլէտէպիլիրիզ վէ նէթիճէսի տէ պիւթիւն մէմլէքէթէ հէր հանկը պիր մա՛տէնին իշլէտիլմէսինատէն զիյատէ մէնֆա՛աթլը օլաճագ տըր։ Անլաթմագ իսթէհիյմիզ սէրվէթի ինսան վէ հայվան միւզահրէֆաթը տըր քի հէր սէնէ հէր վիլայէթատէ պինլէրճէ լիրալըգ գըյմէթինատէ օլան գըսմլարը զա՛յ՝ ու թէլէֆ օլմագտա տըր։ Էսթէտէ իսէ 'ավամմը նաս ֆագր ու զարուրէթի իշլինատէ եուվարլանմագտա տըր։ Շու գատարը անէնսէ միւպալաղա օլմագ քի սա՛իր հէր հանկը թէք պիր թէչէպպիւս, հաթթա Թիւրքիանըն չար չէշմը հասրէթլէ միւթէրագգըպ վէ մանէնթազըր օլտըղը չօսէ վէ չըմէնտըֆէրլէրին ինչասը պիլէ, մէմլէքէթիմիզին իգթիսատի թէրագգըսը իւզէրինատէ կիւպրէյի իսթիֆատէլի թարզտա գուլլանմագլըգ, գատար պագը թէ՛սիրի հա՛իզ օլամագ։ Զըրա՛ի թէրագգընըն էն զարուրի, էն հայաթի չարթը թօփրագատան ալընան ղըտա մատաէլէրինի եինէ անա ի՛ատէ էթմէք տիր։ 'Աքսի թագտիրատէ թօփրագ զարուրի սուրէթտէ ֆագիրլէչիր։ Ինսան վէ հայվան միւզահրէֆաթընտա իսէ նէպաթի ղըտայա մախսուս զարուրի պիլճիւմիւզ 'անասըր մէվճուտ վէ միւատէխար տըր։ Պունտան էվէլքի պէնատէ կէօրիւյիւմիւզ վէճհլէ, ճափօնիա իչպու թապի՛ի սէրվէթտէն թէմամէն իսթիֆատէ էթմէնին հօլընը պիլմիչ, վէ անըն սայէսինատէ Ամէրիգատան նիսպէթէն երմի գաթ զիյատէ նուճհուս ը էհալիյի մանսուլաթ ը արզիյէսի իլէ եաչաթմագա մուգթէտիր օլմուչ տըր։ Ճափօնիանըն հէր պիր չէհրինատէ միւզահրէֆաթը ինսանիյէնին թարլալարըմըզըն մանսուլատարլըզընը թէքսիր էտճէկ եէրտէ խէնատէքլէր վէ արըգլար վէ չուգուրլար իչինատէ մահվ ու թէլէֆ օլմասընա միւսա՛ատէ էթմէմէլի իզ։ Սա՛իր միւթէմէմատին մէմլէքէթլէրտէ լաղըմլար միւզահրէֆաթը ինսանիյէտէն իսթիֆատէ էթմէզլիյէ մանի՛ օլույօրլար։ Շու գատար քի քիմհէվի թահլիլաթ իլէ լաղըմլարըն սույընըն կէօթիւրտիւյիւ միւզահրէֆաթը թասֆիյէ վէ թօփրագա ի՛ատէ իչիւն փէք չօգ մէսարիֆ վէ զայրէթլէր էտիլմէքտէ տիր։

եչնի ալէթլէրէ վէ եչնի ուսուլլարա չար չէշմ ը հասրէթլէ մունթազըր պուլունույորդ քի պունլար կէլիպ պիզիմ զըրա՛թըմըզը իչեա վէ արա-զիմիզին մանասլաթընը թէզկիա էյլէսինլէր ։ Հալպու քի թօփրաղը մանասլաար գըլմազա միւսա՛իա վէ դայէթ 'ազիմ մըգտարաա սէնէյէն սէնէյէ 'ա-լէտտէվամ հասըլ օլան իչպու մատտէյի կէօրմէզ-տէն կէլիր իզ։ Պու մատտէ ճիւզ'ի պիր սա՛յ ու զայ-րէթ վէ մէսարիճ վասըթասը իլէ պիւթիւն մէմ-լէքէթիմիզին մանասլաթ ը արզիյէսինի էօյլէ 'ա-զիմ պիր տէրէճէյէ թէզկիա էտէպիլիր քի էվրօ-փաանո ճէլպ օլունաճագ պիլճիւմլէ զըրա՛թի, ալաթ ու էտէվաթը վէ իսթալ օլունաճագ պիլ-ճիւմլէ նէնի ուսուլ ը ֆէննիյէլէր պու իչի իճրա էտէմէզլէր, գիրա իչպու պիւթիւն ալաթ ու էտէվա-թըն վէ ուսուլլարըն հէտէֆի թօփրագա քէնասիսին-տէն ալընմըչ օլան նէպաթի ղըտա մատտէլէրինի ի՛ատէ էթմէք ասիր ։ Թօփրաղը եաղմուրլարաան սիլինիպ սիւփիւրիւլմէք մունասթարասընաան վի-դայէ վէ անը նէպաթաան էմիլիպ հազմ էտիլճէք պիր հալտէ պուլընաըրմագ ատը ։ Կիւպրէ իսէ նէ-պաթի ղըտանըն պիլճիւմլէ 'անասըրրնը գօլայճա հազմ օլունաճագ պիր հալտէ թօփրաղա ի՛ատէ էտէր ։

Կէրէք զըրա՛ի, կէրէք սըհհի նօգթա ի նազար-լարտան պագարագ, թայրա էհալիլէրիմիզէ խաս-սէթէն թավսիյէ էտէրիմ քի միւզախրէֆաթը ը ին-սանիյէյի իսթիֆատէլի սուրէթէտ գուլլանմագը-զա պիր ան էվվել թէչէպպիւս էյլէսինլէր ։ Գա-րիյէլէրէտ մէմիչխանէ իչիւն գուլլանըլան չուգու-րը պիր ազ տէրինլէչտիրմէք վէ անըն տիպինի սու կէչմէզ պիր չամաւր իլէ սըվամագ եախօտ, էկէր միւճքին իսէ, ատտէճէ թաչ իլէ տէօչէմէք քեաֆի տիր ։ Միւզախրէֆաթըն սուլը զըսմը թօփրագտան էմիլմէմէլի տիր, գիրա օլ զըսմ գու-րու գըսմընտան տահա ֆա՛իտէլի տիր Մէմիչխա-նէնին պիր քէօչէսինէ 'ատի գուրու թօփրագ գօ-նուլմալը ատը, քի հէր տէֆ'ա տա պունտան պիր զըսմ եէնի միւզախրէֆաթըն իւզէրինէ գօնուլա-րագ անը էօրթահւն ։ Պու գուրու թօփրագ կէրէք միւզախրէֆաթըն սըվըզ գըսմընը էմիպ անըն ուչան զըսմլարընըն հավատա զայպ օլմասընը մէն' էտէր, կէրէքսէ թէա'ֆիլէն վէ ֆէննա գօգու-լարըն էօնիւնիւ ալըր քի պու տա սըհհի նօգթա ի նազարտան պէօյլուք պիր ֆա՛իտէ տիր ։ Ամանէնին թօզու թօփրաղը վէ մաթպախընն արթըզլարը տա-խի մէմիչխանէնին իչպու միւզախրէֆաթը իւզէ-րինէ տօլտուրուլա պիլիր ։ Տիգգաթ էտիլմէլի տիր քի պու վէճհլէ թօփանըլան գուրու թօփրագ թէ-միզ օլսուն, եա՛նի մուղիրր օթլար վէ սազլարընն թօխուսմասրընը հավի պուլունմասընն, զիրա պունլար թարլայա նագլ էտիլէրէք միւզիրր նէպաթաթընն նէչվ ու նէմասընա պա՛իս օլապիլիրլէր ։ Հէր իւչ տէօրթ կիւնէտ պիր տէֆ'ա մէմիչխանէ միւզախ-րէֆաթը ախրտան չըգարըլմըչ միւզախրէֆաթ իւզէրինէ վէ եախօտ քէնասիսինէ մախսուս հազըր-լանմըչ վէ մուհաֆազալը պիր զիպիլիյէ տէօքիլէ պիլիր ։

Շէհրլէրէտ իսէ պալատէ թա'րիֆ օլունան ու-սուլա թէվֆիգէն պէօյիւճէք խուսուսի զիպիլիք-լէր եափըլարագ խանէլէրտէն հէր կիւն միւզախ-րէֆաթը ինսանիյէ թօփլանըլըպ պու զիպիլիք-լէրէ կէթիրիլէպիլիրլէր։ Գուրու թօփրաղըն խթի-մալը չէհրլէրէտ տախի գօլայճա 'ումմումիլէչէ պի-լիր ։ Ամանէնին վէ սօգաղըն սիւփրիւնթիւլէրի տա-խի վէ 'ալէլխուսուս քիւլնաֆի սուրէթէտ պու զի-պիլէ գաթըչըրըլա պիլիրլէր ։ Շէհրին սըհհիյէ մէ'-մուրլարը սօգագլարը թէմիզլէմէք վէ սիւփրիւն-թիւլերի ուզագ եէրլէրէ նագլ էթմէք իչինն զա-թէն խայլի մէսարիճ էտէրլէր ։ Լաքին մա'էթէ'-էսսիւճ չօգ եէրլէրէտ սօգագ սիւփրիւնթիւլերի չէհրին քէնարընա կէօթիւրիւլիւպ եըզըլտըգլա-րընտան պունլար 'իւճիւնէթ վէ քէրիհ բա՛իհալար նէչր էթմէյէ տէվամ էտէրլէր վէ պուլաչդան 'իւ-լէթլէր թօխուսմարընա եուվա օլուրլար ։

Էրչո՞ չէհրինին պիր զիպիլիյի Սանասարեան վարժարանըն թամմ տիվարլարը տիպինտէ տիր, քի պէլէտիյէ իչինն պա՛իս ի խէճալէթ օլուպ մէք-թէպին էթրաճընտա մուղիրր ի սըհհէթ պիր եէր թէչքիլ էտէր ։ Պիւթիւն պէլէտիյէլէր մէնասուպ օլտըգլարը չէհրլերին էթրաճընտա պիրէր զիպիլ-խանէլէր եափտըրարագ անը եաղմուր վէ կիւնէ-չին զայր ի մուսա՛իա թէ'սիրլէրինտէն մուհաֆա-զա էթմէյէր վէ կիւնտէն կիւնէ սօգագ սիւփ-րիւնթիւլէրինի, մաթպախլարըն ֆաղլալարընը, միւզախրէֆաթ ը ինսանիյէյի վէ հէր նէմ' 'ուզվի մատտէլէր տիսիլիքլէրինի օրայա թօփլասալար, զա-յէթ հաքիմանէ վէ մէմլէքէթին իդթիսատի թէ-րագդըսընա զայէթ միւսա՛իա պիր թէտապիր իմ-թիխազ էթմիչ օլուրլար ։ Պիթթապի' պու կիպի պիր թէչէպպիւս իչիւն պէլէտիյէլէր ասենվի պիր աղ զիյատէ մէտարիճ էթմէյէ մէճպուր օլուրլար իսէ տէ, Ճափօնիանըն եափտըզը զիպիլխանէլէրին միսալընա թէվֆիգէն գուրու թօփրաղը տախի խանէլէրտէն վէ սօգագլարտան նագլ օունան եաչ միւզախրէֆաթ իւզէրինէ գաթ գաթ 'իլավէ էտէ-

ՍԻՑԵԱՀԱԹ — ԳՕՆԵԱ
(Վէր. Ա. Ա. Շէրաճեան)
1.

Ազիօն Գարահիսարընտան էօյլէ վագթը հարէ-քէթ էլլէյէն թրէն 3 սա՛թ սոնրա Ագ Շէհիր ըս-թասիօնընա եէթիչմիչ իտի։ Ագ Շէհիր թարիխի պիր մահալ օլորգտան մա՛տա, Յօճա Նասրէտտին թիւրպէսի տախի պուրատա տըր։ Յօճա Նասրէտտին 5 տէհր գատար էվվել հաչամընչ վէ սոլը Սիվրի Հիսարլը չէն պիր քիմսէ օլուպ, հալա քէն-տիսինի գիյաֆէթլէրը վէ տիւյիւնլէրէ տա՛վէթ էթ-մէք իւզրէ թիւրպէսինէ կիտիյօրլար, վէ օրատա չէնլիքլէր եափըյօրլար. Ֆագաթ տէրին ուզգուտա օլորգընտան հիսէտար օլամայօր։ Անատօլու օվա-լարընտան կէչէն գաթարըմըզ նիհայէթ կէչէ վագ-թընտա Գօնեայա եէթիչմիչ օլուպ, բէսուլի էյա-մըն Գօնեայա 'ա՛իա վագը'ալարընը խաթըրլամադ-լէ պէրապէր, գաւիմ տօսթլարըմըզտան Փրօֆ. Հայկազեան իլէ Տօգ. Ս. Ժամկոչեանը սթասիօնտա պուլմամըզ մուճիպ ի մէսէրրէթիմիզ օլմուշ իտի։

Գօնեա՝ թարիխին իլք էվլատլարընտան օլուպ, գաւիմ քիթապէթտէ վէ րիվայէթէն օգուշօրըզ քի, «Գօնեա մէվլիյի Անանագօսըն վէֆաթընտան ազ սոն-րա զէմինատէ 'ումումի վէ տէհզիթլի թուճան վու-գու' պուլմազլէ հինսի ճինսի թէլէֆ օլտու»։ Գօն-եա թա իպթիտաատէն պէրու չէհր օլմագտան տուր օլմամըշ։ Թ. Մ.ըն 708ինտէ 'Աբապար թարաֆընտան զապթ էտիլմիշ. Թ. Ի. 1074տէ Սէլճուգ թիւրքլէր եէտինէ կէչէրէք, Պիրինճի Գըլըճ Արսլանըն թէ"-սիս էյլէտիյի փատիշահլըզըն փահիթահթը օլարագ Գօնեա Սուլթանը թէսմիյէ օլունմըշ տըր։ Իշպու փատիշահլըզ 'Օսմանլը տեվլէթինին պէշիյի օլուպ, Թ. Ի. 1481տէ 'Օսմանլըլըգտա թէճէհսիւս վէ իթ-թիհատ էյլէսի։ Սէլճուգլիլէր պիր դաչ Թիւրք խա-նէտտան ը հիւքմտարան օլուպ, 11ինճի 'ասրտան 13իւնճիւ 'ասրատէք հիւքիւմէթ սիւրտիւլէր։

Պու կիւնքիւ Գօնեա վիլայէթի գաւիմէսի Փամփիլիա, Փիսիտիա, Գարաման, Լիգոնիա վէ Ֆրիճիայը թէմամըյլա չամիլ օլտըգտան մա՛տա, գաւիմ Լիգիա, Ղալաթիա վէ Կապադովկիանըն պիր գըսմընը տախի տէրճ էտէր. վէ չիմտիքի Գօնեա չէհրի տէ գաւիմին տէվամը վիլայէթ մէր-քէզի, իմմիրին 310 միլ չարգընտա Անատօլու օ-վասընըն մէտիսէլինտէ սաթհ ը պահրտան պին մէթ-րօ միւրթէֆի', պաղ վէ պաղչէլէր իլէ մուհաթ, վասի' վէ չէն պիր չէհր տիր։

Պա՛զը ասար ը գաւիմէսինյէ պէրապէր, հիւքիւ-մէթ գօնաղը վէ Մէվլէվիխանէ կիպի պիր թագըմ էպինյէ ի միւքէլլեֆէ վար իսէ տէ, հալա չէհրին պիր դըսմը քէրպիճ պինալար օլուպ, խուսուսա

ճէք վէ պունըն իւզէրինէ տէ պիր ազ քիրէճ գօ-յաճագ օլուրլարսա, չիֆթճիլէր իչինն պիրինճի տէրէճէտէն ա՛լա կիւպրէ թէտարիք էթմէքտէն պաչգա, կէրէք ինսանի, կէրէք հայվանի պուլաչ-գան 'իլէթլէրէ գարչը տախի էն գուվվէթլի վէ միւ"էսսիր չարէյի գուլլանմըշ օլուրլար։ Շու տա վար քի պէլէտիյէլէրին մէսարիճի հալընըզ իլք սէնէտէ արթճագ տըր։ Պիր տէֆ'ա չէհիր պաղ-չէվանլարը իլէ գարիյէ չիֆթճիլէրի պու կիւպ-րէնին խաթի'մալը իլէ քէնտի պաղչէլէրի, հախօտ թարլալարը մահսուլաթընը իքի իչ միսիլինէ եէթիչտիրէ պիւտիքլէրինի պա թէճրիպէ կէօրճէք օլուրլար սա, օ զէման քէնտիլէրի պէլէտիյէյէ միւրաճա'աթ իլէ գանա'աթպախչ իւճրէթլէրիլէ կիւպրէ սաթընը ալմագ խաթէյէճքլէր տիր։ Հիչ չիւպհէ յօգ տըր քի պիր գաչ սէնէ սօնրա պու կիպի զիպիւիքլէր քէնտիլէրին պիւթիւն սէնէվի մէսարիֆինի գափայա պիւիրլեր։

Պէլէտիյէլէր սէնէվի պիր գաչ հիւզ լիրա 'իլավէ մէսարիֆլէ չէհր իչիւն պիր չօգ միսլ գըյմէթ-թինտէ պիր սէրվէթ մէնպա՛ը վիճուտէ կէթիրէճէք վէ պու վէճհլէ մէնսուպ օլտուգլարը չէհրլէ-րին սէքէնէսի իլէ հայվանաթընըն հայաթլարընը միւսէյվի 'իլէթլէրին էքսէրինատէն թախիս է-տէճէք տէրէճէտէ 'ազ ու պասիրէթէ մալիք օլ-մազլարսա, քեար էթմէք իսթէյէն չիրքէթլեր հա-խօտ պու կիպի ֆէրտլեր պէօյլէ պիր իչէ թէ-չէպիւս էտէպիլիրլեր։ Թիւրքիանընն էն զէնկին պիր մա՛տենինին իչէտիլմէսի հիսէտարանա միւ-զախրէֆաթ ը ինսանիյէնին կէթիրատիյի քեար գա-տար քեար կէթիրէմէզ։ Պիր [չէհրին միւզախրէ-ֆաթընը 25–30 սէնէ թօփլայընչ սաթմագ իմթի-յազը պիր չմենտրֆէրին, հախօտ պիր մա՛տենին իմթիյազընտան նիհայէթէն հիւզէրէճ տէֆ'ա զի-յատէ քեարը օլագիլիր։ Շու տա քէօչէ ի խա-թըրտան չըգարըլմամալը տըր քի մա՛տենէր զէ-մինին պաղրընտա սէնէլէր վէ 'սարըլարճա միւս-տէթ զայ' օլմագսըզըն պէքլէյէ պիւիրլեր իսէ տէ, սէնէտէն սէնէյէ մէմլէքէթիմիզտէ հուսուսէ կէլէն հիւզպինէրլէ լիրա գըյմէթինտէ միւզախրէֆաթ ը ինսանիյէ տէնիզին տիպինէ տէօքիւլէճէք օլուրսա, տա"իմի սուրէթտէ զայ' օլմուշ օլուր։ Ֆագիր մէմ-լէքէթիմիզին էն պէօյիւք սէրվէթլէրինտէն, զը-րա' ի վէ իպթիսատի թէրագգըյաթըն էն գուվվէթ-լի 'ամիլլերինտէն պիրինի պօչընա թէլէֆ էթմէ-յէլիմ։ Ճահօնիանընն չիֆթճիլիյինտէն էօյրէնմէք-լեյիմիզ լազըմ կէլէն պիրինճի պէօյիւք տէրս իչթէ պու տըր։

ՍԻՑԵԱՀԱԹ — ԳՕՆԵԱ
(Վէր. Ա. Ա. Շէրաճեան)
1.

Ազիօն Գարահիսարընտան էօյլէ վագթը հարէ-քէթ էլլէյէն թրէն 3 սա՛թ սոնրա Ագ Շէհիր ըս-թասիօնընա եէթիչմիչ իտի։ Ագ Շէհիր թարիխի պիր մահալ օլորգտան մա՛տա, Յօճա Նասրէտտի-նին թիւրպէսի տախի պուրատա տըր։ Յօճա Նաս-րէտտին 5 տէհր գատար էվվել հաչամըշ վէ սոլը Սիվրի Հիսարլը չէն պիր քիմսէ օլուպ, հալա քէն-տիսինի գիյաֆէթլէրը վէ տիւյիւնլէրէ տա՛վէթ էթ-մէք իւզրէ թիւրպէսինէ կիտիյօրլար, վէ օրատա չէնլիքլէր եափըյօրլար. Ֆագաթ տէրին ուզգուտա օլորգընտան հիսէտար օլամայօր։ Անատօլու օվա-լարընտան կէչէն գաթարըմըզ նիհայէթ կէչէ վագ-թընտա Գօնեայա եէթիչմիչ օլուպ, բէսուլի էյա-մըն Գօնեայա 'ա՛իա վագը'ալարընը խաթըրլամադ-լէ պէրապէր, գաւիմ տօսթլարըմըզտան Փրօֆ. Հայկազեան իլէ Տօգ. Ս. Ժամկոչեանը սթասիօնտա պուլմամըզ մուճիպ ի մէսէրրէթիմիզ օլմուշ իտի։

Գօնեա՝ թարիխին իլք էվլատլարընտան օլուպ, գաւիմ քիթապէթտէ վէ րիվայէթէն օգուշօրըզ քի, «Գօնեա մէվլիյի Անանագօսըն վէֆաթընտան ազ սոն-րա զէմինատէ 'ումումի վէ տէհզիթլի թուճան վու-գու' պուլմազլէ հինսի ճինսի թէլէֆ օլտու»։ Գօն-եա թա իպթիտաատէն պէրու չէհր օլմագտան տուր օլմամըշ։ Թ. Մ.ըն 708ինտէ 'Աբապար թարաֆընտան զապթ էտիլմիշ. Թ. Ի. 1074տէ Սէլճուգ Թիւրքլէր եէտինէ կէչէրէք, Պիրինճի Գըլըճ Արսլանըն թէ"-սիս էյլէտիյի փատիշահլըզըն փահիթահթը օլարագ Գօնեա Սուլթանը թէսմիյէ օլունմըշ տըր։ Իշպու փատիշահլըզ 'Օսմանլը տեվլէթինին պէշիյի օլուպ, Թ. Ի. 1481տէ 'Օսմանլըլըգտա թէճէհսիւս վէ իթ-թիհատ էյլէսի։ Սէլճուգլիլէր պիր դաչ Թիւրք խա-նէտտան ը հիւքմտարան օլուպ, 11ինճի 'ասրտան 13իւնճիւ 'ասրատէք հիւքիւմէթ սիւրտիւլէր։

Պու կիւնքիւ Գօնեա վիլայէթի գաւիմէսի Փամփիլիա, Փիսիտիա, Գարաման, Լիգոնիա վէ Ֆրիճիայը թէմամըյլա չամիլ օլտըգտան մա՛տա, գաւիմ Լիգիա, Ղալաթիա վէ Կապադովկիանըն պիր գըսմընը տախի տէրճ էտէր. վէ չիմտիքի Գօնեա չէհրի տէ գաւիմին տէվամը վիլայէթ մէր-քէզի, իմմիրին 310 միլ չարգընտա Անատօլու օ-վասընըն մէտիսէլինտէ սաթհ ը պահրտան պին մէթ-րօ միւրթէֆի', պաղ վէ պաղչէլէր իլէ մուհաթ, վասի' վէ չէն պիր չէհր տիր։

Պա՛զը ասար ը գաւիմէսինյէ պէրապէր, հիւքիւ-մէթ գօնաղը վէ Մէվլէվիխանէ կիպի պիր թագըմ էպինյէ ի միւքէլլեֆէ վար իսէ տէ, հալա չէհրին պիր դըսմը քէրպիճ պինալար օլուպ, խուսուսա

սօգագլաբըն չամուր վէ թօզու ևա Ադամ կիւնէնտէն վէ եախօա բէսուլի էյամանո գալմա տըր։ Իսթանպօլտան կէլէն Անատօլու չմիննտքֆէրի հէր կիւն կէրիպ չզմադտա օլտըղը կիպի, Էրէյլի խաթթը տախի կիտիպ կէլմէքտէ տիր, վէ Պազտտա խաթթը զաթէն պու խաթթ օլմազլէ, իքմալըննտա Գօնեանըն զիյատէ քէսպ ի էհէմմիյէթ էտէճէյի մա'լիւմ տիր։ Տէրուննի չէհրտէ Թրամվէյ իշլէմէքլիյէ պիզ օրատտա իքէն պաշլատը խոր։

Գօնեա էհալիսի 60–70 պին գատար օլուպ, 5 պին գատար Սրիսթիյանտան մա'տասը Իսլամ տըր։ Զաթէն Գօնեա Թիւրքլէր Թարաֆընտան զապթ էտիլտիքտէ, Սրիսթիյանլարըն չէհրատէն պիր պուչուգ տա'աթ ուզագտա պուլունան Սիլլէ նամ մահալտէ իգամէթլէրինէ միւսա'ատէ էտիլմիշ տիր։ Սիլլէ էլան էքսէրիսի Բուամ օլմագ իւզրէ 10,000 սէքէնէյի հավի վէ մէշղուլիյէթլէրի տախի չօգճա խալըճըլըգ տըր։

Գօնեատա Ալմանլար պիր մահալլէ թէշքիլ էթմիշ տիրլէր, վէ էթրաֆտան հիճրէթ էտէնլէր տախի միւնասիպ իշլէր պուլարագ մա'իշէթլէրինի չըգարապիլիյօրլար։

Գօնեա՝ մէշհէպի նօգթա ի նազարտան տախի զիքրէ չայան պիր մէրքէզ տիր։ Մէվլէվի թարիխգաճըն մէրքէզի պուրասը օլուպ, Գօնեա Մէվլէվիխանէսի թահթ ը զօմանտասընտա 360 տէրվէհալար, ևա'նի Գարահիսար, Իսթանպօլ, Հալէպ վէ տիյարըն ախէր պիր չօգ չէհրլէրինտէ մէվլէվիխանէլէր, եախօա 'ումումի թա'պիրլէ թէքքէլէր պուլունուպ. գուրուն ը վիւսթատաքի մանասթըրլարա չօգ միւշապէհէթի վար տըր։ Գէնտիսինի 'իպատէթէ վագֆ էտէրէք էվլէնմէմիշ հէր պիր չէյիս մէվլէվիխանէտէ գալըպ, հէր մէսարիֆի թէքքէտէն կէօրիւլիւբ. թէ"էհհիւլինտէ իսէ՝ հէմ թէքքէտէն վէ հէմ տախի պա'զը իմթիյազաթտան այրըլըպ կէչիմինի քէնտիսի թէտարիք էյլէմէլի տիր։ Մէվլէվիլէրին խուսուսի 'իպատէթլէրինտէ պուլունագ։ Ր"իս Զէլէպի էֆէնտինին արտընձա իւչ քէրրէ 'իպատէթ մահալընը տէվր իլէ, պա'տէհու միւշարիլէյհին էլլէրինի պուս էտէրէք հէր չէյիս գօլլարընը ևօգարը տօղրու գալտըրարագ այագլարը իւգէրինտէ տագիդէտէ 40–50 տէֆ'ա տէօնմէքտէ տիր. 'Ումումէն իւչ քէրրէ պու տէօնմէ ֆասըլէլէրի թէքքէրրիւբ էտիլտիքտէն սօնրա խըտմէթ խիթամ պուլմագտա տըր։ Պա'զլարըն զանն էթտիքլէրի կիպի զիյատէ ալթիսաթլիւք օլմայըպ, չակը իլէ թէրէննիւմտէն վէ սաքիթ տէօնմէքտէն 'իպարէթ տիր։ Պիթթապի' մէվլէվիլիք տիկէր թարիխգաճտան թէֆրիդ էտիլմէլի տիր։ Մէվլէվիլէրին բէ"իսի Զէլէպի Հալիմ էֆ. կէնճ, ֆիքրի սաղլամ, 'ալիճէնապ վէ թապի'աթճա սուլթիէրմէր պիրիսի օլուպ, միւշարիլէյհ իլէ օլան միւլագաթըմզըտան մէմնունն գալմըշ խոր։ Շէվքէթլու Սուլթան Մուհամմէտ Խան ը Ա-ի Ա-ամիս հազրէթլէրինէ գըլըճ գուչաթմագ իւզրէ Իսթանպօլտա պուլունմըշ վէ Զաթը Շահանէ թարաֆընտան քէնտիսինէ ա'հան ա'զալըղը կիպի պա'զը պէլլի մագամաթ թէքլիֆ օլունմըշ իսէ տէ, էճատաընըն եիւզէրճէ սէնէլիք մագամընը միւրէճճահ սայարագ Գօնեայա 'ավէթ պուչուրմըշ, վէ 'անասրը միյանէսինտէ մուհապպէթ վէ սէլամէթին վիւճուտա վէ պագասը իշլին հիմմէթլէրտէ պուլունմագտա տըր։

ՏԻՆԵԱՆԸՆ ԹԷՊՇԻՐ Ի ՊԷՇԱՐԷԹ ԷՄՐԻՆՏԷ ՀԻՍՍԷՄԻԶ

Հէր քէս ինճիլին նէշրինէ հէմմէֆքեար տըր. լաքին պա'զըլար պու իշի նէսլլէր վէ 'ասրլարա հէվալէ էտէրլէր, տիկէրլէր իսէ «Քրիսաոս Ինճիլի մահլուգա վա'զ էտին» տէմէքլէ հէր 'ասրըն ա-տէմէրի անա մէս"ուլ տըր տէրլէր։ Հագիգաթէն 'ասրըմըզըն ֆարզը պիւթիւն տիւնեայա Ցիսուսըն միւժտէհինի վէրմէք տիր։

Շու սօն վագթլարտա ֆարգլը Սրիսթիյան ֆըրգալարը արասընտա միսիօներլիք իշինէ խուսուսի պիր մէս"ուլիյէթ հիսս օլունմադա պաշլատը. մէսէլա, 1903 Մայիստէ Շէմ. Ամէրիգան Եունայթըտ Փրիսպիթէրիյընլարը Աֆրիգա վէ Հինտիսթանտա 15 միլիօն գավմա վա'զ էթմէք մէս"ուլիյէթինի տէր'իւհտէ էթմիշլէր. 1907 Մայիստէ, Շէմ. Փրիսպիթէրիյըն քիլիսէսի պէօյիւք պիր մէճլիստէ 100 միլիօն գավմըն թէպշ. պէշարէթ վազիֆէսինէ քէնտիլէրի մէսուլ սայըպ՝ 1,000 գատար ա'զալար պու ուղուրա սէնէվի 6 միլիօն թալէր վագֆ էյլէտիլէր, 'այնի զէմանտա ձէն. Փրիսպիթէրիյընլար պու ուղուրա սէնէվի 1,000,000 թալէր սարֆընա թէշէպպիւս էյլէտիլէր։ Ամէրիգան Պօրտ չիրքէթի չիմտի 75 միլիօն գավմըն արասընտա, 518 միսիօներլէրիյլէ (100 սէնէ տիր) իշլէյօրլար։ Ամէրիգա Մկրտականլարը 61 միլիօն վէ ճէնուպի Մէթոտիսթլէր 40 միլիօն գավմա 1,600 գատար միսիօներ կէօնտէրիպ սէնէվի 3 միլիօն տօլար սարֆ էտիյօրլար։ Մէթոտիսթլէր 1908 Մայիստէ թէմէմմիւ' էտէն իթթիհատ մէճլիսինտէ 150 միլիօն գավմա վա'զ էթմէք մէս"ուլիյէթինի տէր'իւհտէ էտիպ սէնէվի 2 միլիօն տօլար իրատլարը իւզէրինէ, հէր սէնէ էվվէլքինտէն 1,000,000 տօլար ֆազլա իրատ զամմ էթմէք իւզրէ 1912յէտէք սէնէվի 6 միլիօն տօլար նիզամի իրատ հալինէ կէթիրմէյէ գարար վէրտիլէր. Գանատալըլար տախի պու 'ազիմ մէս-

"ուլիկէթէ հիսսէտար օլուպ 24 չէհրլէրտէ քեա-
"ին ֆարգլը ֆըրգալար իթթիֆագ էտէրէք 40 մի-
լիոն գավմա թէպչ· պէչարէթ իչիւն իճապ էտէն
մէպլաղը հասըլ էթմէկտէ տիրլէր ։ Պու հիսապլար
եագընէն 500 միլիոն գավմըն արասընտա պէչարէթ
իչինէ թէչէպպիւս օլունտըղընը կէօսթէրիր· Լաքին
կէրիտէ 800 միլիոն գավմ տահա գալըյոր , անլէրէ
քի՞մ վա՛զ էտէնէք ։ Տիւնեհանըն գալպինտէն կէլէն
ֆէրեատը տինլէ , «Էյ սիզ եաչայանլար իչիթէ պիզ
էօլիւյօրըզ։» Պիր Հինտի ֆէրեատ էտիյօր, «Ցիսուս
քիմ իտիյինի պիզէ թէէքրար սէօյլէյին , զիրա պիզ
թէզ ունուտույօր ըզ ։» Էաքիմօլը բէճա էտիյօր·
«Պանա անը պիր տահա սէօյլէ զիրա, պէն տէ խէ-
լաս պուլմագ իսթէրիմ ։» Պիր փուխթիէրէսթէ տէ-
յօր, «Մրիսթիյանլարա սէօյլէյին, պիզ սիւր'ափլէ
հէլաք օլույօրըզ· 'աճէպա անլէր տահա չափուգ Ին-
ճիլի եէթիչտիրէմմէ՞զ մի ։» Տիկէր փուխթիէրէսթէր
ֆէրեատ էտիյօր· «Կէլինիզ վէ պիզէ Ալլահըն
քէլամընը սէօյլէյինիզ ։» 'Աճէպա պիզիմ հիսսէմիզ
նէ՞ տիր , Պիզ Թիւրքիատա օլան Մրիսթիյանլարա
Ալլահ պիր մէս"ուլիյէթ հիսսէսի այը՞րմամըզ մը ։
Եա չու 15-20 միլիոնտան 'իպարէթ գօնչուլարըմըզա
վա՛զ էթմէկ իչի տիւնեատա պիզտէն զայրի քի՞մէ՞
միւնասիպ տիր ։ Պիզ մէս"ուլիյէթիմիզի հիսս է-
տիպ հաղըրլանըընճայատէք , Բապպ տախի վա՛զ է-
ատէէչիմիզ մինպէրին գափուսընը աչաճաղընա է-
մին օլմալը իզ ։

ՄԻՊԱՐ Ց· ՄՆՁԵՐԵԱՆ

«ԵԷՆԻ 'ԷՕՄՐ» ՐԻՍԱԼԷՍԻ

'Այնթապտա պա՛ղը քիմսէլէր Թարաֆընտան
նէչրինէ Թէչէպպիւս էտիլմիչ օլան պու եէնի րի-
սալէնին Աէնոպէնէրտէ զիգրի կէչտի ։ Մէզքիւր րի-
սալէնին մուդաատաէմէսինտէ հէր նէ զատար պէ-
նիմ իմզամ գօնուլմուչ իսէ տէ , օլ մուգաատաէմէ
պէնիմ օլմայըպ իմզամ օրայա սէհվէնէ վազ' օլուն-
մըչ տըր ։ Ցագաթ մէզքիւր րիսալէյի նէչրէ Թէ-
չէպպիւս էտէնէր իլէ անլէրին մագսէտի հագգըն-
տա Աէնոպէնէրին գարի'լէրինէ մուխթասարէն մա'-
լիւմաթ վէրմէկ իսթէրիմ ,

Էվվէլա , նէչրինէ Ռէշէպպէա էֆէնտը ։ «Եէնի
'էօմր»ճիւլիւք պա՛ղը մահալլէրտէ նախօչ մա՛նա-
լարը հա՛իզ կիւրիւնիւյօր ։ «Եէնի 'էօմր»ճիւլէր
պաչգալարը Թահգիր էտէն վէ պէլքի տէ նիգա'
չըգարան պիր այրը Թագըմ քիմսէլէր մագամընտա
Թէլագդը օլունույօրլար ։ 'Այնթապտա Ինճիլի ճէ-
մա'աթլարըմըզ արասընտա էօյլէ այրը պիր «Եէնի
'էօմր»ճիւ փարթիսի եօգ տըր ։ Եէսթի սէնէ էվվէլ-
քի օլ 'աճիպ ինթիպահ ը բուհանիտէն սօնրա պա՛-
ղը կէնճէլէր իլէ սա՛իր քիմսէլէր արասընտա պիր
տէրէճէ էֆքեար միւպայէնէթի մէյտանա կէլտի
իսէ տէ , Ալլահըն 'ինայէթիյլէ վէ հէմ տէ խու-
սուսա չօպանըմըզընը պասիրէթլի վէ մուհափպէթ-
լի մա'ամլէյսի սայէսինտէ եէնի 'էօմրճիւլիւք եա
բուհճուլուգ նախօչ պիր չէքլ ալմատըգտան մա՛-
տա քիլիսէյէ տէ 'ազիմ գուվվէթ օլմուչ տըր ։ Պու
կիւն օ կէնճէլէր քիլիսէմիզին էն զայրէթլի իչճի-
լէրի տիրլէր , վէ իչթէ պու բիսալէլէր սիլսիլէսի-
նի նէչրէ Թէչէպպիւս էտինլէր տէ անլէր տիր ։

Սանչէն . Մաքսէնթ ։ Պէնիմ պիլտիյիմէ կէօրէ ,
պու բիսալէտէն մագսատ՝ պու սօն կիւնլէրտէ
ֆարգլը Թարաֆլարտա նէչր էտիլմէյէ պաչլանմըչ
օլան զազէթա եա բիսալէլէր սայըսընա պիր տանէ
տահա 'իլավէ էթմէք տէյիլ տիր ։ Անըն մագսատի
զայէթ խուսուսի տիր ։ Միլլէթիմիզ վէ քիլիսէլէ-
րիմիզ արասընտա տինսիզլիք մէյտէրինէ գարշը
գօմագ , վէ ճէմա'աթլարըմըզ արասընտա տիրի
պիր հայաթ մէյտանա կէթիրմէքլիյէ սա՛յ էթմէք
տիր ։ Պու սօն սէնէլէրտէ խուսուսի ինթիպահ ը
բուհանիլէր իչինտէն կէլմիչ օլան ճէմա'աթլարըմըզ
բուհանի հայաթը եէնի պիր մա՛նատա անլամագա
պաչլաատըլար ։ Քիլիսէլէրտէ եէնի պիր տիրիլիք մի-
չահէտէ օլունմագա պաչլանտը ։ Պու հալ օ քիլի-
սէլէրիմիզ իչինն , հէր ճիհէթի հիսապա ալընտըգ-
տա զայէթ պէօյիւք պիր պէրէքէթ օլտը ։ Իչթէ
պու բիսալէնին մագսէտի օ ինթիպահ հայաթընը ,
օ տիրի Մրիսթիյանլըզը թա՛միմ վէ նէչր էյլէմէք
օլաճագ տըր ։ Անտէն կիւնահգեարլար միւթէնէպ-
պիհ օլաճագլար , անտէն մի՛մինլէր տէրսլէր ա-
լաճագլար ։

Սալիսէն , Լո՛ղո՛ճ ։ 'Աճէպա՞ պէօյլէ պիր բի-
սալէ սիլսիլէսինէ լուզում վար մը ։ Պէնճէ վար
տըր ։ Քեա՛չքի արամըզտա պու մագսէտ խըտմէթի
էթմէք իւզրէ պիր տէյիլ , իւչ պէչ բիսալէ եա զա-
զէթա օլա, եէրի վէ լիւզումը վար տըր ։ Աէնոպ-
ԷՔԷրին պու պապտէ օլան խըտմէթի փէք պէօյիւք
տիր ։ Պու կիւն տէ էն սէվկիւլիւ զազէթամըզ օ
տըր ։ Ցագաթ օ քեաֆի՞ մի ։ Շուհնը քիլիսէլէրի-
միզէ սիւ՛ալ էթմէք իսթէր իզ ։ Մաթպա՛ա հուբ-
րիյէթի ի՛լան էտիլէյի իչի սէնէ գատար օլտը։ Ին-
ճիլին էչի իչիւն նէ՞ 'ազիմ պիր ֆուրսաթ ։ Տիւն-
եա անտէն իսթիֆատէ էտիյօր ։ Հէր հաֆթա էէ-
նի եէնի զազէթալար նէչր օլունույօր ։ Ցագաթ
պիզ սօղրուտան Ինճիլին խաթրը իչիւն , բուհա-
նի հայաթը թէրվիճ էթմէք իւզրէ գա՛չ եէնի զա-
զէթա նէչր էյլէտիք ։ Էտիլտիյինի պիլմէյօրուզ ։
Պիզ Ինճիլի քիլիսէլէր պուհրանը պիր զէմանտա
պուլունույօրուզ ։ Եա ուլյանմալը զ ։ վէ Ինճիլի
վա՛զ վէ նէչր էթմէք խուսուսընտա թէհճիճիմի
պիր մէվգի' թուճմալը զ , եա եօգ իսէ բուհանի
հայաթտա թէտաֆիւ'իւ մէվգի'ին սօնը մա՛տու-
միյէթ տիր ։ Սէվինէճէք պիր խուսուս տըր քի
իչթէ պու բիսալէ օ թէհճիճիմի մէվգի'է գա՛իֆ
ամմա իւմիտպախչ պիր իչարէթ տիր ։ Քեա՛չքի
պու բիսալէ իւէրիտէ զազէթա չէքլինէճ օլսա , վէ
քիլիսէլէրիմիզին հայաթընա թէ՛ալիւգ էտէն էն
մուհիմմ մէս"էլէլէրտէ սաղլամ վէ սօղրու էֆքեա-
րըն միւրէվվիճի օլսա ։ Պէն պունու իւմիտ էթ-
մէք իսթէյօրում ։

ԼՈՒԹՖԻ ԼԵՒՈՆԵԱՆ

ՃԷՊԵԼ Ի ՄՈՒՍԱՅԱ ՊԻՐ ՉԻՅԱՐԵԹ

1910, Մարտ 18տէ ճէպէլ ի Մուսանըն Փրօ. քիլիսէլերինի զիյարեթ էթմիյմտէ օրատա կէօրտիւյիւմ պատի ի էսէֆ ահվալ ը հազըրէսինի պէյան էթմէմէք էտէմմ։

Ճէպէլ ի Մուսա՝ Պահր ը Սէֆիտին չիմալ ը չարգընտա գատիմ Սէլէվքիա իսքէլէսինին սահիլինտէ 15—20 միլ գատար միւմթէտ վէ սաթհ ը պահրտան 3,000 այագ գատար միւրթէֆի օլան պիր սելսիլէ ի ճիպալ տըր։ Պու ճիպալ սայքի քիւլիյէն էրմէնիլէր իւէ մէաքիւն տիր։ Գարիյէլերին էսամիսի պէրվէճ ի սթի տիր։ Վագըֆ 70 խանէ, Էզուր 50, Ալբարպէկ 230, Եոզունօլուգ 300, Քէպրուսէ 220. Հաճի հապիպլի 300, Պիթիաս 170, ճէմ՚ան 1,350 խանէ գատար։ Պունլարատան 120 խանէսի Փրօ. 25ի լաթին վէ միւթէպագըսը Լուս. տըր։ Էհալինին էն չօգ մէտար ը թէ՚այիւչիւ իփէք պէօճէյի տիր. 10տա պիրի զուրրա՚ տըր. անճագ Եոզուն օլուգտա քիւլիյէթլի տարագ եափարլար։

Ֆագաթ էրմէնիլէրին էհէմմ մէրքէզլէրինտէն պիրի օլան պու հէվալինին միւճահէտէ ի հայաթատա մաղլուպ վէ մա՚իլ ի խարապ պիր հալտէ պուլունտըղընը միւթէ՚էսսիֆանէ պէյան էտէրիզ։ Ճէպէլ ի Մուսատա անճագ իւչ Փրօ. քիլիսէսի վար տըր։ Եոզունօլուգտա 40 խանէ, Հաճի Հապիպլիտէ 6 վէ Պիթիաստա 75։ Պու իւչ մահալտէ տախի քիլիսէ պինասը վար իսէ տէ, չօպան, վա՚ըզ վէ ևա մու՚ալիմ եօգ տըր։ Թամմ մա՚նատա չօպանսըզ սիւրիւ միսիլիւ փէրաքէնտէ տիրլէր։ (Լուս.լարըն ահվալ ը բուհանիյէսի Փրօ.լարընքինտէն ազ փէրիչան տէյիլ տիր։) Կիրակի կիւնլէրի՝ պու ճէմ՚աթլար իչիւն խթիրահաթ կիւնիւ օլմայըզ մէ՚յուսիյէթ վէ իզթիրապ կիւնիւ տիր։ Զան չալընըր, ճէմ՚աթըն սիւլսիւ անճագ կէլիր, լաքին քիմսէ խըզմէթ էտէճէք։ ԵՒա սարկաւագ Ք. Մուգատէսէն պիր պապ գրա՚աթ էափ, պիր տու՚ա վէ պիր թէբէննիւմլէ խըտմէթէ խիթամ վէրիր, ևա տա պիր գալ օգուչապիլէնլէր պիրպիրինին սիմասընա պագարագ օգումագ իչիւն եէքաիկէրինէ իչարէթ էտէրլէր։ Պիրինէ թէքլիֆ օլունտաղընտա օ տէր, «Պէն օգումամ ֆիւլան օգուսըն։» Էնճամ եարըմ սա՚աթ գատար պիր միւճատէլէտէն սօնրա ևա կիւճպէլա պիրի գալգըպ պիր գալ այէթ գրա՚աթ էտէր ևա տա պիր օգուչան պուլունմայարագ ճէմ՚աթ մէ՚յուս վէ միւքէտտէր օլարագ խանէլէրինէ տաղըլըր։ Փարագ վէ միւթա՚իտ նէվճիվանլարըն մուհիթինին պօղուդ հավասընատան իֆատա, ՚ասր ը հազըրըն մուզիրր թէսավվուրաթըյլէ իղֆալ վէ քիլիսէնին մա՚նէվիճէ թախրիպ օլունտաղընը միւչահէտէ էթմէք ֆիլ հագիգա չօգ մուճիպ ի քէսէր պիր հալ տըր։ ԵՒա պէօյլէ տէվամ էտէրսէ սօնո՚ւ....։ Քեասէի սէվկիւլիւ իչտայլարըմըզ տիյար ը էճնէպիյէնին իչճիլէրէլ տօլմուշ վէ քէլամատան տօյմըշ ճէմ՚աթլարա վա՚ղ էթմէքտէն իսէ, պէօյլէսի աճ վէ սուսըզ ճանլարա սէօյլէմէյէ արզու վէ ճէսարէթ էտէլէր իտի։

Շիմտիյէ գատար տիյարըմըզընը պիր չօգ թաղիարընտան կէլէն տէհղիճամիզ աճլըգ խապէրլէր ճէտվէլինէ ճէպէլ ի Մուսանընքի տախի 'իլավէ օլունմագ կէրէք իտի, չիւնքի օրանըն տա փուգարա վէ պիչարէկեանընըն նալէ ու ֆիղանը գուպպէ ի սահմանը ինլէթմէքտէ տիր։ Տէվր ի խթիպատան զուրմու, սօն պիր գաչ սէնէլէրտէ մէ՚քիլաթըն ֆիյ՚աթճէ թէզայիտիւ, խուսուսա վուգուտ՚աթ ը միւ՚էլլիմէնին միւնթիճ օլարագ խաատաթ վէ զայ՚աթ էհալինին սէրվէթ մէնպա՚ատըրընը տիւքէտէրէք թէ՚այիւչիւ պիր պար ը կիրան էլէմիչ տիր։ Էհալինին 10տա 9ը 'ազիմ պօրճ ալթընտա չէօքմիւչ տիր։ Պու հէվալիտէ 'ազիմ ֆագր ը հալ վէ աճլըգ վար տըր։ Պիթիաստա նիսպէթէն տահա չօգ տըր։ 2—3 կիւն քեամիլէն աճ գալանլար զայէթ չօգ տըր. կիւնլէրիլէ օթլէ պէօլէնէնլէր ազ տէյիլ տիր։ Սէքիզ կիւն, 17 կիւն հաթիա 3 հաֆթա էքմէք ևիւզիւ կէօրմէյէրէք օթիլէ պէօլէնէնլէր մուատատագ պիլինմիյ տիր։ Մազրատա էհլ ի սէրվէթ օլան պիր գաչ ֆամիլեալար չիմտի անճագ իսմէն զէնկին ճիսմէն ֆագիր տիրլէր։ Էն չօգ զախիրէյէ մալիք օլաճագլարը մէ՚մուլ օլան չիֆթիճիլէր տիլէնմէյէ մէճպուր օլմուչլար։ Պիր գաչ ուն տէյիրմէնլէրի իյսիզլիքտէն գափանտըլար։ Պու փէրիչանիյէթին սօնու նէ՚ օլաճագ տըր։ Պիր գաչ տէֆո՚ա հիւքիմէթէ միւրաճա՚աթ օլունմըշ իսէ տէ, պիր մուհասէնաթ հասըլ օլմամըշ տըր։

Իչթէ 1,350 խանէտէն 'իպարէթ միւլէթտաչլարըմըզ մա՚նէն վէ մատատէթէն աճ վէ սէֆիլ տիրլէր։ Քիմ պունլարա թէբրահհիմ էտէճէք տիր։ Սօլմըշ վէ սարարմըշ, քիւլ բէնզիլ աճ մա՚սումար մէլուլ վէ պայզըն պիր պագըչ իլէ ատէմին կէօզիւնէ պագարզլարընտա ինսան գալպի արթըգ տայանամայօր։ Տահասը վար, իչթէ իփէք պէօճէյի պէսլէմէք մէվսիմի կէլմիչ տիր։ Պօչ մի՚տէ, զա՚իֆ գօլ վէ թագաթսըզ տիզլէր իւէ նա՚սըլ իչլէյէճէքլէր։ Պու չայան ը մէրհամէթ էհալիյէ հետա ի ուխուվվէթքեարանէ իւէ թէգարրիւպ էտիպ մու՚ավէնաթ ը մուգթազիյէյի իֆա էթմէք ագատա վազիֆէմիզտէն տիր։ Պիլճիւմլէ խայրխահան վէ ֆէտաքեարանընը չէֆգաթրընա միւրաճա՚աթ էտէրիզ։ Էֆէնտիմիզին, «Վէրինէզ, սիզէ վէրիլէճէք տիր» էմրինին վէ «Վէր էքմէյինին եարըսընը, Ալլահ վէրիր կէրիսինէ,» զարպ ը մէսէլինին թաթպիգի ճիւմլէ գարիյուն ը քիրամատան թէմէննի օլունուբ։ (*)

ՑՈՎՀ. Ս. ԷՍՓԻՃԵԱՆ

(*) Ի՚անէ կէօնտէրէնլէր Ա-էպաբէրին միւ՚էլլիֆինէ իրսալ էթսէլէր, մահալինա վիւսուլ պուլուր։

Քեսապ, Քէօրքինէ

ՅՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՑԱՍԻՑԷ

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

—:—

Մէպ'ռասանըն 83էնճէ- ՝ՅՐՆՀմ'ը. Պու իճթիմա'տա սիւվարիտէ եիւզպաշը վէքիւսիւի իւէ գօլաղալըգ բիւթպէօլ լաղվ էտիլտիյինտէն, պու բիւթպէյլերին մա'տունընտա պուլունան զապիթանըն թէրճի' ի բիւթպէյլերի հագըընտաքի գանունըն միւզաքէրէսինէ տա'իր Հարպիյէ նազարէթի թէզքերէսի էնճիմէն ի 'ասքերիյէ հէվալէ էտիլտի։ —Հագգ ը թէ'լիճ գանունըննըն Ա'ետան մէճլիսինճէ թա'տիլէն թաստիգ էտիլտիյինէ տա'իր կէլէն թէզքերէ մէ'ա-րիճ էնճիւմէնինճ հէվալէ օլունտու։ —Պա'տէհու 'ախզ ը 'ասքեր գանուն լայհասընըն 6նճը մատ-տէսի օգունտու. 6նճը մաթէ, «Էճբատ ը միւ'էճճէլ էւ զիյրաէքի էվատճ վէ վէզա"իճ ատհաղը օլուղ, պունլարտան հա'իզ օլտըզլարը էվատճը մուհաճա-զա էտինլեր վէ տեր'էօհատ էյլէտիքլերի վէզա"իճի պիճի'իւ իճա էյլէյինլեր սիւահ ալճընա ալընմազ-լար։ 1. Րէսուլ վէ Նէպիլերին թիւրպէտարլըզը վէ Մէքքէ իւէ Մէտինէ վէ Քհա'պէնին պէրաթը խա-տէմէլիյի։ 2. Պա պէրաթ իւմամ վէ խաթիպ վէ չէյխ օլանլարտան խըտմէթլերինի պիճի'իւ իճա էտինլեր, վէ Քրօթէսթան, Լաթին վէ Եէհուտի-Գարա-յի ճէմա'աթլարընըն վէքիւ վէ ճէմա'աթպաչըլարը իւէ մու'այէնէ քիւհսէլերին Քրօթէսթան վա'ըզլարը։ 3. Մանսուպ վէ մա'զուլ նա'իպլեր, տերս ի 'ամմ խօճալարը, վէ Իսթանպոլ բու'ուսընա պիւհմթիհան նա'իլ օլանլար, վէ զայր ի Միւսլիմ ճէմա'աթըն մանսուպ վէ մա'զուլ Քաթրիդլերի իւէ Կաթողի-կոս, Խախամ պաչը, Մէթրօփոլիտ, Արքեպիսկո-պոս վէ Եպիսկոպոս Արհիմանտրիտ, Վարդապետ, Պաչ խահիպլերի իւէ խըտմաթը ը մէզհէպիյէտէ միւսթահսէմ փափաս վէ տիագօս վէ խախամլա-րը վէ մանասթըրտա իգամէթ էտէն րահիպ վէ քէ-չիյլեր։ 4. Պիզգաթ նէճս ի հիւմայունը հազրէթ ի Քաթիչահիյէ մախսուս խըտմաթտա պուլունան-լար վէ մըգտար ը մէ'մուրիյէթլերի պա տէճթէր մու'այնէն վէ մա'լիւմ օլանլար։ 5. Րէսմիյէթի Մէ-'արիճ նազարէթինճէ մուսաատագ օլան 'ալի (բարճրագոյն) մէքթէպլեր չակիրտանը վէ մէմալիք ի էճնէպիյէ 'ալի մէքթէպլերինտէ թահսիլտէ պուլունանլար։ 6. Մէարէսէնիչիլն թալէպ ի 'ուլում վէ բուհան վէ խախամ մէքթէպլերի չակիրտանը իւէ մէզհէպ տէրսի վէրիլէն մանասթըրտա թահսիլ իւէ մէչղուլ օլանլար։ 7. Իսթանպոլ վէ թաչ-րատա պուլունան պիւ'ուսմում Տարիւլմու'ալիմիյինէ (Վթբֆպեդոնոց) պիւհմթիհան տախիլ օլարագ տէ-վամ էտէն թալէպլէ իւէ Մէ'արիճ նազարէթինճէ վէ եա վիլայէթ Մէ'արիճ միւտիրլերինճէ թաստիգ էտիլմիչ օլան տա'իմի մու'ալիմլեր վէ Տարիւլմու-'ալիմիյին չէհատէթնամէսինի մուսատագ էտիլյէթ-նամէյի հա'իզ օլանլար տըր։ 8. Քիւչիւք զապիթ մէքթէպլի չակիրտանը։» Պու մատտէյէ տա'իր պիր խայը միւզաքէրատ ճէրէյան էթտիքտէն ատրա, նէթիճէլէնտիրիլմէմէյինտէն, տէվամ ը միւզաքէրէ եէվմի ի ախէրէ թա'լիգ օլունմըշ տըր։ —84իւնճի իճթիմա'տա պիւտճէ միւզաքէրէսինէ պաչլանմըշ, նազըրլար, միւթէչարլար, միւտիրլեր վէ միւմէ-յիզլեր մա'աչաթըընըն թէնզիլ էտիլմէլերի թէքլիճ էտիլմիչ իսէ տէ, թա'յինի էամի սուրէթիյլէ բէյլերէ միւրաճա'ատ օլունարագ, պու պապտէքի թադրիր 53 բէյէ գարշը 104 բէյ իւէ բէտտա էտիլմիչ տիր։ Մէճլիսին 2նճի ճէլսէսի Ինկիլիթէրրա դրալը 7նճի Իսաուրրտըն վէճաթը խապէրի ալընմասը իւզէրինէ թա'թիլ էտիլմիչ տիր։ —85իւնճի իճթիմա'տա էվվէլա Սէյր ի Սէճա'ին ի 'Օսմանիյէ Շիրքէթի հագ-գընտա մուգատտէմա մէճլիս ի մէպ'ուսանա կէօն-տէրիլէն մատտէ ի գանունիյէնին միւզաքէրէսի իք-մալ օլունմասընը թագտիրտէ միւշքիլաթ թէվէլ-լիւտա էտէճէյինէ վէ մուգավէլաթ մուհարրիրլիքլէ-րի 'ա'իտաթընտան 250 պին ղրշ. ֆազլա թէհագ-գուճ էթտիյինտէն տօլայը մէզքիւր մէպլաղլարընն 15ինճի ֆասլըն 1ինճի մատտէսինէ 'իլավէսինէ վէ Գօնէա վէ Գայսէրի հավալիսինտէքի կիւհէրչիլէ օ-ճագլարըյլէ ֆապրիգալարընըն իսլահ վէ թէզկիտի հագգընտա գալէմէ ալընան լայհա ի գանունիյէնին թա'տիլի լիւզումընա, Մարտ վէ Ապրիլ այլարընա մախսուս օլմագ իւզրէ, էվվէլճէ պիթթանզիմ թաստիգ ի 'ալիյէ իգթիրան էթմիչ օլան մուվագ-գաթ պիւտճէնին խիթամը միւտտէթի թէգվարրիւպ էթմէսինէ մէպնի, Մայիս այը իչիւն թանզիմ է-տիլէն մուվագգաթ պիւտճէնին իրսալընա տա'իր թէզքերէ ի սամիյէլեր օգունուպ միւվազէնէ ի մա-լիյէ էնճիւմէնինճ հէվալելերի էքսէրիյէթլէ թէ-գարրուր էթտի։ —Պա'տէհու Շէֆիգ իւլ Միւ'էյ-եէտ պէյ զաղէթալարտա քէնտիսինին ճուբնալճը-լըզլէ իթհամ էտիլմիչ օլմասընտան տօլայը չիքեա-յէթտէ պուլունմըշ, վէ քէնտիսինին ճուբնալլարը վար իսէ նէչը օլունմասընը թալէպ էթմիչ տիր։ Հիւսէյն Ճահիտ պէյ միւմահիլէյինին ճուբնալլար վեր-միչ օլտըղընը իսպաթ էտէճէյլի իտտի'ասընտա պու-լունմըշ, վէ պունուն իւզէրինէ մէճլիստէ ուզուն պիր միւզահասէ պաչլամըշ, վէ լէհ վէ 'ալեյհտէ փէք չօգ սէօզլեր սէօյլէնէրէք, 'ադըպէթի ճուբնալ-լարըն նէչը օլունուպ օլունմամասընտա տա'իր հիչ պիր գարար վէրիլմեյէրէք միւզաքէրատի քհաֆի կէօրիւլմիւշ տիր։

Մ.–ԸՆՆԿՎԱ՛Ե. Ինկիլիզերրա գըրալընըն վէֆաթը միւնասէպէթիյլէ Զաթ ը Շահանէ գըրալը ճէտիտ վէ վալիտէսի գըրալիչա Ալէքսանտրա հազրէթլէրինէ պիրըր թէլէկրաֆնամէ քէչիտէսիյլէ պէյան ը թա՛զիյէթ էթմիչ տիր։ Քէզալիք Ինկիլիզերրա սէֆարէթխանէսինէ տաիի մէմուրինի մախսուսէ ի՛զամ էտիլէրէք պէյան ը թա՛զիյէ էալիմիչ տիր։ Ինկիլիզերրա գըրալ ը ճէտիտի պիր թէլէկրաֆնամէ քէչիտէսիյլէ թէլէկրաֆնամէ ի հիւմայունատան ասլայը պէյան ը թէչէքքիւրաթ էթմիչ տիր։ Ինկիլիզերրա գըրալը միւթէվէֆֆա էտուըրտ հազրէթլէրինին ճէնազէսի մէրասիմինէ հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէ նամընա հազըր պուլունմադ իւզրէ, վէլի ահա ը սալթանաթ Եիւսուֆ 'Իզզէտտին էֆէնտի հազրէթլէրինին րիյասէթլէրինէ Մարիճիյէ նազըր փաչա հազրէթլէրիյլէ սա՛իր զէվաթտան միւրէքքէպ պիր հէյ՛էթ ի մախսուսէսինին Լօնտրայա 'ազիմէթլէրինէ իրատէ ի սէնիյէ սաատը օլմուշ տըր։ — Սիվաս վալիլիյինէ թա՛եին պուլյուրըլմըշ օլան Քեամիլ պէյին Հիճազ վիլայէթի վալիլիյինէ թա՛յինի թէզաորիւր էթմիչ տիր։ — Պէհէնի էհալիսինէ հէր 'ա՛իլէյէ $1\frac{1}{2}$ լիրա հիսապլյլէ 85, 414 ղրչ. Թէվզի՛ինէ, վէ Անթաքիա վէ Քէսապ էհալիսինէ տաիի 500,000 ղրչ. Թէվզի՛ինէ հիւքիւմէթճէ գարար վէրիլմիչ տիր։ — Սիվաս վիլայէթի վալիլիյինէ հիճազ վալի վէքիլի էմին պէյ թա՛եին օլունմըշ տըր։ — Ատանա վիլայէթինէ մախսուս թասֆիյէ ի մու՛ամէլաթ գանունը մուվաղգաթը–նըն 9ընճը մատէսի մագամընա գա՛իմ օլմագ իւզրէ թանզիմ վէ մէճլիս ի 'ումումիճէ թա՛սիլէն գապուլ վէ թաստիգ օլունան մատտէ ի գանունիյէնին (քի պիզ պունըն սուրէթինի պունատան էվվէլքի նուսախէլէրիմիզին պիրիսինտէ զաթէն նէյը էթմիչիզ տիր։) մէր'իյէթի աՀքեամընա իրատէ ի սէնիյէ սաատը օլմուշ տըր։ — Մայիս 9ատա Մէքքէտէ վէպատան 1 վէֆաթ Սանա'ատա 7 միւսապ 6 վէֆաթ օլմուշ տըր։ — Պէլճիգա սէֆիրի Փաղար էրթէսի հուզուր ը Շահանէյէ գապուլ պուլյուրուլարագ Զաթ ը հազրէթ ի Փատիշահիյէ Պէլճիգա գրալը թարաֆընատան իհտա օլունան Լէօփօլտ նիշան ը'ասքէրիսի իլէ նամէ ի գրալիյի պիզզաթ թագտիմ էյլէմիչլէր տիր։ — Կիրիտէ իճթիմա' էտէն մէճլիս ի միլլի Մրիսթիյան ա'զասը Եունան գրալը նամընա սատադաթ Լէմնի իճրա էթտիքտէն սօնրա Մ. Միչէլիտաքիյի րէ՛իս ինթիխապ էթմիչլէր, վէ Ինկիլիզերրա գրալընըն վէֆաթը հասէպիյլէ 3 կիւն թա՛թիլի միւզաքէրաթիլէ իզհար ը մաթէմէ գարար վէրմիչլէր տիր։ Մէճլիսին Միւսլիման ա'զասը իճթիմա' միւշարէքէթտէն վէ Լէմնի իճրասընատան միւճանէպէթ իլէ փրօթէսթօ էթմիչլէր տիր։ — Սալը կիւնիւ Թօփգափու սէրայընըն տրշ հավլիսինտէ ախազը 'ասքէր գալէմի էօնիւնտէ 305 թէվկիւլիւտիլէր հագդընտաքի ֆէրմանը հիւմայուն օգունմըշ տըր։ — Աընավուտլըգտա 'ասաքիրի չահանէ իլէ էչդըյա արասընատա միւսաատէմաթա տէվամ օլունմագտա տըր։ Սալը կիւնիւ գօմանտան փաչատան Ֆիրիզօվիք գարարկահընատան կէօնտէրիլէն թէլէկրաֆնամէտէ աթիտէքի մա'իւմաթ վէրիլիյօր. Եագօվա, Փրէզրէն, Իվէք, Լուման, Վիրէնիցէ ճիհէթլէրինտէն կէլիպ, Չէրնագօվա պօղազլըէ Պուտագօվա սըրթլարընատա սըզընմըշ օլան քիւլիսէթլի էչդըյանըն թարտը վէ պօղազըն քիւչատը իչիւն Ֆիրիզօվիքտէն 3 գօլ օլարագ պիրըր միւֆրէզէ կէօնտէրիլտիյի կիպի պունըար իլէ թէվհիտ ի հարէքէթ էթմէք իւզրէ, Փրիչթինա վէ Փրէզրինտէն տաիի պիր միւֆրէզէ թահրիք 'էտիլմիչ իտի։ 3 կիւն սիւրէն հարաքեաթ վէ միւսաատէմաթ նէթիճէսինտէ էչդըյայա փէք քիւլի թէլէֆաթ վերտիրիլէրէք սըզընտըգլարը սարփ վէ օրմանլըգ մահալլէրտէն քեամիլէն թարտ ու թէնքիլ էտիլմիչլէր տիր։ Մէճմու'ը զա՛աթըմըզ 2սի զապիթ վէ 18ի նէֆէր օլմագ իւզրէ 20 մէճրուհան վէ հալընըզ 8 նէֆէր չէհիտտէն 'իպարէթ տիր։ Միւսաատէմէ տէվամ էթմէքտէ տիր։

Ի՛ն. ճէմ. կէտիք Փաչատա խուսուսի պիր 'արսա իւզէրինտէ Լանկա Ինճ. ճէմա'աթընա մախսուս օլարագ Եափըլաճագ քիլիսէ վէ մէքթէպ պինասընէն ինչա՛աթ մէս'էլէսի պիր խայը թէֆթիչտէն սօնրա, հէյ՛էթ ի վիւքէլայա թագտիմ օլունտու։ Հէյ՛էթ ը վիւքէլա փազար կիւնիւ իչապու մէս'էլէյի թահթ ը միւզաքէրէյէ ալտը։ Ինչալլահ 'անգարիպ էմր ի 'ալինին սուտուրընը տախի գարիյունըմըզա թէպլիր էթմէք չէրէֆինէ նա՛իլ օլուրըզ։ —Իզմիրատէն եագըլագընա կէօրէ, Վեր. Գ. Ապլահատեան 25 կիւն մահալ ը մէզքիւրտէ տու՛ա վէ վա՛զ ճէմ'իյէթլէրի 'ագա էթմիչ օլուպ, օրատան էօտէմիչէ կիթմիչ տիր։ Իզմիր չօպանը Վեր. Ատանալեան իսէ պիր գալ կիւն վա՛զ խըտմէթլէրի իճրա էթմէք իւզրէ, էօտէմիչ վէ Մանիսա սէմթլէրինէ կիտիպ, մու՛ախխարէն մահալ ը մէ՛մուրիյէթինէ 'ավտէթ էթմիչ տիր։ —Վեր. Ատանալեան Մէ'արիֆ միւտիրի էֆէնտին խուսուսի ա՛ալիթի իւզէրինէ Իզմիր Տար իւլ մու'ալլիմունընատա հէր հաֆթա ուսուլ ը թա՛լիմ հագդընտա գօնֆէրանսլար վէրիյօր իմիչ։ —Կէչէն հաֆթա զաղէթամըզտա միւնաէրիճ Սօսիալիզմ պէնտինի Փրօֆ. Ալիքսան Պէզճեան տէյիւ

անձագ Փրօֆ. Զհնոբ Պէզճեան եազմըշ տբր։ — Իտարէխանէմիզէ էրպա'ատան կարապետ էֆ. Տէնիկլեան եէտիյէ Ատանա էօքսիւզլերինէ իւ'անէթէն Հէրէկ գազասընըն Աղա-Պաշը վէ ճիպրէիլ էրմէնի քէօյլերինատէն 101, վէ 7 խանէտէն 'իպարէթ Եիւրէք-Ալան քէօյիւնատէն 74 ղրչ. կէօնտէրիլմիշ տիր։ — Գայսէրի քիւլիսէի Ֆէյսալ քիւլիսէնինէն ինչասը իչիւն 81/4 լիրա իւ'անէ եօղլամըշ տբր։

Էրմ. ճէմ. Փաթրիգ հազրէթլէրի կէչէն ճիւմ'ա կիւնիւ Փաթրիգխանէտէ Րուսմ Փաթրիգինէն իւ'ատէ ի վիղիթասընը գապուլ էյլէմիշ, ճիւմ'ա էրթէսի կիւնիւ իսկ Ինկիլիթէրրա դրալը Շնաճի Էտուբրտըն վէֆաթը միւնասէպէթիյլէ Ինկիլիթէրրա խանէտան ը գրալիսինէ թէլէկրաֆ քէչիաէ էտէրէք, պէյան ը թա'զիյէթ էթտիյի կիպի, Փաթրիգ Վէքիլի Տ. Ղեւոնդ Ծ. Վարդ.ի տախ էրմէնի միլլէթի նամընա պէյան ը թա'զիյէթ էթմէք իւզրէ, Տէրիսա'ատէթ Ինկիլիզ սէֆարէթխանէսինէ կէօնտէրմիշ տիր։ — Փազար կիւնիւ Գատըքէօյ էրմէնի քիլիսէսինատէ միւթէվէֆֆա Սըր Ուիլիըմն վէֆաթընըն 40ընճը կիւնիւ միւնասէպէթիյլէ միւթէվէֆֆանըն թէ'ալիւգաթը տախ հազըր պուլունտըղը հալտէ, իսթիրահաթ ը բուհը իչիւն այինի մախսուս իճրա օլունմըշ տբր։ — Քադ. Ժողով Ուսուցմն. Խորհուրդ իւէ պիրիւքտէ միլլէթ մէքթէպլերինի Իպթիտա'ի, Րիւշտի վէ Ի'ատաի մէքթէպլերի կիպի թասնիֆ էտիպ, պիրինճի սընֆա՝ քէօյ իպթիտա'իլերի, իքինճիյէ՝ բարձր. նախակրթարանլարը վէ իւչիւնճիյէ իսէ սալթ Ղալաթա Կնդր. Վարժարանընը գօյմաղա, վէ հիւքիւմէթէն՝ ղիյարէթճի վէ տա'իմի մա'ալիմլեր արասընտա թէֆրիդա եաիմամասընը իսթիրհամ էթմէյէ գարար վերմիշ տիր։ — Ասխիրէն երուսաղէմատունտա պուլունան պիր մուվազա'ա սէնէտինտէ միւթէվէֆֆա Յակոբոս Վրդ. Շահպազեան քէնտի նամընա գայտ օլունմըշ օլան Եէտի Գուլէ խարիճինտէքի չիֆթլիք Երուսաղէմ մանասթըրընըն միւլքի օլարղընը պէյան էթմիշ։ Եագընլարտա զապթ օլունան պու չիֆթլիքտէն մա'տա, Գումգափու ճիվարընտա 400 լիրա գըյմէթինտէ պիր էվ տախ զապթ օլունմըշ տբր. Թանզիմ օլունան պիր բափօրթա կէօրէ, մահլիւլաթ իտարէսի էֆքարը սա'իրէ թարաֆընտան զապթ օլունան պու նէվ' 'արսալարըն վէ միւլքէրին 'ատէտի 6,000ի կէչմիշ տիր։ — Մէ'արիֆ չու'պէլէրինատէն էրմ. մէքթէպլերինէ վէրիլէճէք թախսիսաթ ը նագտիյէ էկէր տօղրուտան Առաջնորդարանլարա թէսլիմ օլունմազ իսէ՝ բէտտ էտիլմէսինէ տա'իր Փաթրիգխանէ պիր թահրիրաթ ը 'ումումիյէ նէյը էթմիշ տիր։ — Փաթրիգ հազրէթլէրի հիւքիւմէթինէն 15 մահպուսլար իչիւն 'ավգ վէ Սիսի դրթալտան գուրթարըպ էֆէյի վագթտան պէրու մէ'մուրիյէթսիզ գալան պինպաչը Մէհմէտ Էմին պէյէ պիր մէ'մուրիյէթ թալէպ էթմիշ տիր։ — Պէյն էլ միլել Ի'անէ Գօմիսիօնընըն Փաթրիգխանէյէ կէօնտէրտիյի պիր բափօրթատան անլաչըլտըղընա կէօրէ, Ատանա վէ Հալէպ միւհիմ աֆիյինէ 13,558 լիրա թէվզի' էտիլմիշ տիր։ Մէզքիւր գոմիսիօն Զէյթունա վէ Մար'աչա 200էր, վէ Միացեալ Ընկ. մէքթէպլերինէ 150 լիրա ի'անէ կէօնտէրմէյէ գարար վերմիշ տիր։ — Փափա հազրէթլերի Վիչննա Միսիթարեանլարընըն եէնի միւնթէխապ Աբբասը Գովրիկեան վրդ.է Արքեպիսկոպոսլըգ փայէսի վերիպ՝ Միաբանութիւնըն էօքի հուգուգ ը իտարիյէսինի վէ սէլահիյէթլերինի թաստիգ պույուրմըշլար տբր։

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

—·—

Գրալ Էտուբրտը Վֆֆաթը. Սէվկիւլիւ գրալլարընըն վէֆաթը խապէրի Ինկիլիզ միլլէթինէ 'ատէթա եըլտըրըմ թէ'սիրի իճրա էթմիշ տիր։ Գրալըն խասթալըղընա տա'իր իւք 'ալէնի բափօրթ կէչէն փէնճչէնպիհ ագչամը գրալըն հէքիմի թարաֆընտան նէչր էտիլմիշ, վէ էրթէսի սապահլայըն զազէթալարտա կէօրիւնմիւշ տիր։ Պու բափօրթատա գրալըն պրօնչիթ, եա'նի ագ ճիչեր պօրուլարընըն իլթիհալանմասընտան միւզթարիպ պուլունուպ իքի կիւնտէն պէրու օտասընտան տըշարը չըգամամագտա օլտըղը, վէ պու իսէ էնտիչէյի մուճիպ օլմադտա իտիյի պիլտիրիլմէքտէ իտի։ Էրթէսի կէճէ եարը կէճէյէ չարեէք գալա գրալ վէֆաթ էթմիշ, վէ ճիւմ'ա էրթէսի սապահլայըն գարա խապէր ալընընճա պիւթիւն Ինկիլիթէրրա տէրեա ի մաթէմմէ զարզ օլմուշ տբր։ Գրալ ճիւմ'ա կիւնիւ սապահլայըն եաթագտա գայմագ իսթէմմէմիշ անճագ գալգըպ օթուրմըշ, վէ հաթթա սբրր քեաթիպի իւէ էվրագ ը բէսմիյէյի կէօզտէն կէչիրմիշ տիր։ Միւշարիւէյհ խասթալըղընը քէմալ ը ճէսարէթլէ գարչըլամըշ վէ էօքսիւրիւք նէվպէհթերի միւսթէէնա օլարագ, միւ'թատ վէճհէ գօնուչմըշ տբր։ Էօքսիւրիւք վէ նէֆէս տարլըղը նէվպէհթերի կիւնտիւզ զարֆընտա սբգ սբգ վուգուտ' պուլմըշ վէ սօն սա'աթլարընը պայղըն հալտէ կէչիրմիշ տիր։ — Գրալ Էտուբրտ Գրալիչա Վիգթօրիանըն 4 օղլունտան էն պէօյիւյիւ օլուպ, 1841, Նոյ. 9տա տօղմուշ օլտըղընտան 69ընճը սինինտէ պուլունմագտա իտի։ Միւշարիւէյհ Տանիմարգա գրալը 9ընճը Քրիսթիյանըն էն պէօյիւք քէրիմէսի Փրէնսէս Ալէքսանտրա իլէ 1863, Մարտ 10տա էվլէնա

միշ տիր։ 1872ատ չէտիտ պիր հիւմմա ի թիֆօի-տիյէ թուրթուլմըշ իսէ տէ, իֆադաթ պուլմուշ վէ պու միւնասէպէթլէ Սբ. Գօզոտա ուլու քիլիսէսին-ատ իճրա օլունան ային ի չիւքրան վէ էհալինին կէօսթէրտիյի չէվգ ու մէսէրլէթ էսէրլէրի, Թայ-ֆըզըն պէյանընճա անը միւշահէտատ էթմիշ օյանդա-րըն խաթիրընտան ասլա չըգմայաճագ սըզը։ 1875ատ Հինտիսթանտա պիր սէյեահաթ իճրա էթմիշ, վէ 'ավատէթինտէն սօնրա միւշարիւէյինին վալիսէսի Հինտիսթան իմփէրաթօրիչսոը 'իլավէ լագապընը տախի իւսթիւնէ ալմըշ սըր։ Գրալիչա Վիգթօրիա 1901, Յունվ. 21ատ վէֆաթ էթմիշ օլտըղընտան, միւթէվէֆֆա գրալըն տէվրէ ի հիւքիւմէթի 9 սէնէ-տէն պիր ազ զիյատէ սիւրմիւշ տէմէք սիր։ Թահլանմա րէսմի երթէսի սէնէ վուգուտ' պուլաճագ իտիյսէտ, գրալըն քէօր պաղըրսաղը իւզերինատ պիր 'ամելիյէ ի ճէրրահիյէ իճրասը իգթիզա էթտի-յինատէն, մէզքիւր րէսմին իճրասը Օգոստ. 9ա թէ'էհիր էտիլտի։ Գրալ հազրէթլէրի 1903ատ վէ եինէ 1904ատ Իրլանտայը զիյարէթ էթմիշ, վէ թէ-պա'ասընըն փէք օ գատար սատրգ օլմայան օլ գըս-մընա քէնտիլէրի հագդընտա տիւչիւնիւպ թաչըն-մագտա օլտըղընը կէօսթէրմիշ սիր։ Միւշարիւէյհ տէֆ'աթլէ Էվրօփա հիւքիւմտարանընը զիյարէթ էթ-միշ, վէ անլէրին էքսէրինին զիյարէթլէրինի գա-պուլ էյլէմիշ սիր։ Անըն տէվրէ ի սալթանաթընտա Ինկիլիթէրրանըն սիյասէթի ի Նարիճիյէսինատ պէօ-յիւք պիր թէպէտիւլ միշահէտատ օլունմըշ սըր։ Գրալիչա Վիգթօրիանըն տէվրի սալթանաթընտա Րուսիա իլէ րէգապէթատ պուլունմագլըգ, Ինկիլ-թէրրա սիյասէթինին մուհիմմ պիր գըսմընը թէչ-քիլ էթմէքտատ օլտըղը կիպի, Ինկիլիթէրրանըն Ֆը-րանսա իլէ օլան միւնասէպաթը տէֆ'աթլէ գա-յէթլէ կէրկինէչմիշ, վէ պիր մուհարէպէ զուհու-րը ագալի միւհիմմիլ կէօրինմէքտատ պուլունմըշ սըր։ 'Այնի վագթտա Ալմանիա Ինկիլիթէրրանըն թահտ'ի տօսթու սայըղյօր իտի։ Էլևեվմ իսէ սայ-քի պունըն 'աքսի սահին տիր։ Ֆրանսա իլէ մուգաբէնէթ 1903ատ 'ագտ էտիլմիշ օլտըղը կիպի Րուսիա իլէ օլան ի'թիլաֆ տախի 1907ատ միւյէս-սէր օլմուշ, վէ Ինկիլիզ սիյասէթինին պաչըճա է-սասլարը պունլար օլմուշ սըր։ 'Այնի վագթտա պէյնէլմիլել սիյասիյաթընտա Ինկիլիթէրրա վէ Ա-լամանիա արասընտաքի րէգապէթ մուհիմմ պիր 'ունսուր թէչքիլ էթմէյէ պաչլամըշ սըր։ Էլպէթ-թէ պու թէպտիլաթ գրալ թարաֆընտան տէյիլ, անճագ զէմանէնին Ինկիլիզ հիւքիւմէթինճէ իճրա էտիլիյօր իտի։ Գրալ Էտուարտըն պու գատար 'ա-զիմ մուհափազէթ վէ թէվէճճիւհէ նա'իլ օլմասընըն սըրր ու հիքմէթլէրինատէն պիրիսի չու իտի քի միւշարիւէյհ պիր հիւքիւմէթի մէչրութէ հիւքմտա-րը սըգէթիյէ հա'իլ օլտըղը հուգուգ վէ սալահի-յէթին հուտուտընը պիւիր իտի։ Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր միւշարիւէյհին չահսի նուֆուզը Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին սա'յ ու զայրէթլէրինին մազհարը մուվաֆֆագիյէթ օլմասընա խայըճա մէտար օլուր իտի։ Գրալ Էտուարտըն Ֆրանսա րէ'իս ի հիւքիւ-մէթի վէ Րուսիա Զար ը հազրէթլէրիյլէ միւլագա-թը չահսիյէլէրի, մէմալիք ի էճնէպիյէտ միւտա-վէլէ ի ագտան սըրալարընտա վէ սա'իր միւնասէ-պէթլէրլէ էն հաքիմանէ վէ էն ա'լա սէօզլերի սէօյ-լէմէսի, վէ զայէթ կիրկիր վէ սէվիմլի օլմասը մաթ-լուպ վէ միւլթէզէմ նէթիճէլէրի թէ'մին խուսուս-սընտա էն գուվվէթլի 'ամիլլէր իտի։ Այմանիա իլէ գաթ'ը միւնասէպէթ էտիլմէմէսի վէ էլեվմ իքի մէմլէքէթին միւնասէպաթընըն տահա էյի վէ տօս-թանէ հալտէ պուլունմասը, Թայֆըզն իտտի'ասըն-ճա, էվվել պէ էվվել, Ինկիլիզ հիւքիւմէթի թա-րաֆընտան թա'գիպ օլունան գավի, եինէ տէ սուլհիվերվերանէ մէսլէքին նէթիճէսի իսէ տէ, Գրալ Էտուարտըն տահի պունտա փէք պէօյիք տահլը օլմուշ սըր։ Միւշարիւէյհին թէմքին ու վագարը վէ միզաճատընլըղը վէ մուհաֆազա ի սուլհ ու միւսալէմէթ իչիւն էլինատէն կէլէն հէր չէյի եափմագ պապընտաքի 'ազմ ու գարարը տէֆ-'աթլէ պուհրանլը զէմանլարը կէչիրտիրմիշ, վէ քէնտիսինէ պէօյիք սուլհ էահիճի 'իւնվանընը գա-զանտարմըշ սըր,

Եէնի գրալ 5ինճի Ճօրճ 1865 Ցունիս 3ատ տօղ-մուշ օլտըղընտան՝ թագրիպէն 45ինճի սինինի հէ-ման հէման պիթիրմիշ տիր։ Տէմէք քի միւշարիւէյհ Ինկիլիթէրրա թահթընա փէտէրինտէն 18 հաչ տա-հա կէնճ օլտըղը հալտէ օֆուրմըշ սըր. Գրալ Ճօրճ պիրատէրինին 1892ատ վէֆաթ էթմէսի իւզերինէ Ինկիլիթէրրա վէլի ի 'ահտը օլտու։ Էրթէսի սէնէ Ինկիլիզ փրէնսէսլերինատէն վէ ուզագ ագրապալա-րընտան օլան Թէք փրէնսէսի Մարի իլէ իզափվաճ էյլէմիշ օլուպ, էլեվմ 5 օղլու իլէ պիր քէրիմէսի վար սըր։ Միւշարիւէյհին վէլի ի 'ահտ մէվ-գը'ինէ կէչիպ Փրէնս սը կալ իւնվանընը ալմըշ օ-լան էն պէօյիք օղլու էլեվմ 16 հաչընտա սըր։ Գրալ Ճօրճ Ինկիլիթէրրա մէմալիքինին հէր թարա-ֆընը կէզմիշ օլուպ, Թայֆըզն իտտի'ասընճա, միւ-շարիւէյհ քէնտիսինին էն չօգ սէյահաթի իճրա էթ-միշ հիւքմտար օլտըղընը պիհագդըն իտտի'ա էտէ-պիլիր։

Մ.-Ը.-Ն.-Վ.-Ե. Մէրքէզի Ամերիգատա Գօսթա Բրիգանըն Գարթագօ չէհրի հարաքէթ ի արզտան խարապ վէ 500 քիլօ թէլեֆ օլմուշ սըր։

էմել ու արդուլեր իւէ քէնտի սերվէթլերինի չօ-
ղալթմաղա չալըշմադատա պուլունմըշլար տըր։ Ո
գատար չէվգ ու ղայրէթլէ թալիպ օլտըգլարը չէյ՝
պիթթապի՛ ատէմլերէ էն 'ալի խայր կիպի կէօ-
բիւնիւբ։

Մալփիէրէսթիւթինն պու վէճհէ արթմասընըն ի-
քինճի սէպէպի տանի՝ պու միւտաէթին մատտի
մէյլ ու ֆիքրիյլէ ավամ փէսէնտիք ֆէլսէֆէսի օլ-
մուշ տըր։ Պէյքի պու կիպի ֆէլսէֆի պիր ֆիքր ու
բուհրն թէրագդըսընըն սէպէպի՝ մատտի թէրագդը
օլմուշտըր։ Լաքին անըն ասլ ու մէնչէ՛ի հէր նէ տէ
օլսա չուրասը մուսատտագ տըր քի անըն էսէֆէն-
կիզ նէթիճէսի տինին նուհֆուզ ու թէ՛սիրինի զա-
'իֆլէթմէք վէ ատէմլերէ հայաթըն նէկհանէ հէտէֆ
ի մագսուտընըն ճիհանի արզուլէրին իդնա՛ը օլ-
տըղընը էօյրէթմէքլիք օլմուշ տըր։ Ատէմլերէ տին-
սիզ օլմագլըզը, զէվգ ու էյլէնճէտէն պաշգա խայր
ու նի՛մէթ օլմատըղընը, վէ էն 'ալի խայր ու նի՛-
մէթլէր սերվէթ վէ սերվէթ վասըթասըյլէ իսթի-
սալ օլուննա պիլէն զէվգ ու սէֆա օլտըղընը էօյ-
րէթմիշլէր։ Պու ֆէլսէֆէ՝ 'իլմին քէշֆիյաթը վէ
ինսանի 'ագլըն էն վասի՛ իսթինթաճլարը իւզերինէ
միւ՛էսսէս տիր տէյիւ իֆթիհար էտէր։ Անը ին-
սանլարըն նազարընտա մագպուլ գըլմագ վէ Ալլա-
հա իման էտէնլերին ճիւմլէսինի մու՛ախէզէ էթմէք
իչհն զէմանըմըզըն վէրտիյի սուհուլէթլէրտէն
իսթիֆատէ էթմիշ տիր։

Իչթէ պու վէճհէ պու ֆէլսէֆէ՝ մալփիէրէսթ-
լիյի 'ագլա Ալլահփիէրէսթլիքտէն տահա մուվաֆըգ
կէօսթէրիր, անը թէպրիյէ վէ միւտաֆա'ա էտէր վէ
պիր մէսէլէք նէ գատար մէնֆա'աթփէրէսթանէ վէ
բուհնիւվազ օլուբսա օլսուն, ֆիքր ի ինսանինին
պիթթապի՛ անըն իչհն թալէպ էտէճէյի սուրէթ-
տէ պիր թէպրիյէ սէպէպի կէօսթէրիր։

Իւչհնճիւ սէպէպ իֆթիմա'ի տիր։ Ճէմ'իյէթ ի
պէչէրիյէ թէրագդյաթընըն պիր նէվ'ի էվրօփա վէ
Ամէրիգանըն էն միւթէրագդ հէյ'էթ ի իֆթիմա'իյէ-
լէրի իչհնտէ էն զիյատէ պէլիւ սուրէթտէ կէօրիւ-
նիւբ։ Իչպու էհալիլէր արասընտա ատէմլէր՝ տինէ,
թէֆէքքիւր ու միւլահազայա վէ հէյ'էթի իֆթիմա'ի-
յէյէ 'ա՛իտ սա՛իր խայր ու նի՛մէթլէրի թէ՛մին էյ-
լէմիչլէր տիր։ Ինսան թապի՛աթընըն էն ա'լա սըֆ-
ֆէթ վէ խասսիյէթլէրինտէն պա'զլարընըն մու-
հիմմ իչ կէօրտիւքլէրի միւպահասէ վէ միւճատէլէ
տէվրինին պիւթիւն միւտաէթինտէ պու էվրօփալը
վէ Ամէրիգալըլարըն ի՛թիդատը չու իտի քի, պիր
տէֆ՛ա ֆէրալէրին ահվալընը գավի պիր էսաս իւ-
զերինէ գուրապիսէլէր, ճէմ'իյէթ ի պէչէրիյէնին
մէս'ուտիյէթ վէ ըէֆահիյէթինի տահի թէ՛մին
էթմիչ օլուբլար։ Իսթէտիքլէրինի էլէ կէչիրտի-
լէր իսէ տէ, մէզքիւր հէյ'էթ ի իֆթիմա'իյէ հա-
լա հէր հանկի պիր զէմանտա օլտըղը գատար պէտ-
պահթ վէ պիհուզուր տըր։ Ունուբմըշ օլտըղը
տիկէր պիր հալ, հա՛նի ահվալ ը իֆթիմա'իյէնին
միւվազէնէսի մէս՛էլէսի վար իսի վէ էլեհվմ ահ-
վալ ը իֆթիմա'իյէնին սերվէթէ վապէսթէ օլտըղընը
կէօրիւյօր։ Վադա՛ա հուգուզ ու իմթիյազլարա մա-
լիք իսէ տէ, քէնտի քէնտինէ, կէրչէքտէն զէվգինի
չըզարա պիլմէք իչհն փարամ հօգ իսէ պունլա-
րըն պանա նէ՞ ֆա՛իտէսի վար տըր։ Փարա օլմա-
տըղճա սիյասի ֆա՛ալիյէթ նէյէ՞ հարար, տէր։ Պու
ֆիքր մէզքիւր հալէ նա՛իլ օլմադ իչհն պու էվրօփալը
վէ Ամէրիգալըլարըն ապա ու էճտատլարընըն խօր
կէօրէճէքլերի պիր ֆիքր իսէ տէ, պու 'ասրա մախ-
սուս պիր ֆիքր տիր։ Անըն ի՛թիդատընճա քէնտի
մէս՛ուտիյէթինի թէ՛մին իչհն էլէ կէչիրէճէյի եհ-
կհանէ չէյ ագէչ օլտըղընտան քէնտինին պիւթիւն
հըրս ը չանընը սերվէթ իւզերինէ մէրքէզլէնտիրիր։
Անըն իտտիսընճա, հագիգի հալ ու մէվզը՛, էլէ
կէչիրմէք իչհն չալըշըպ չապալամագլըզը տէյէն
եհկհանէ մէվզը՛ սերվէթ սահիպի օլմագլըզ հուգուզ
ու իմթիյազը վէ օլ սերվէթի, Ալլահը հախօտ
ինսանը նազար ը ի՛թիպարա ալմայարագ քէնտի
արզուլարընը իդնա՛ էթմէյէ պիր վասըթա մագա-
մընտա գուլլանմագ հուգուզ ու իմթիյազը տըր։
Իչթէ պու վէճհէ էվրօփա վէ Ամէրիգանըն զէն-
կինլերի՛ էսքի զէմանլերտէ ասլզատէկհանէն քէն-
տիլերին հուգուզ ը գատիմէլերինէ հափըշա գալ-
տըգլարը միսիլիւ, քէնտի սերվէթլերինէ սըզըճա
սարըլըրլար, վէ սահիպ ի սերվէթ օլմայանլար տա-
խի սերվէթ իսթիհսալը իչհն հէր նէվ՛ վասըթա-
լարա միւրաճա՛աթ էթմէյէ հազըր տըրլար։ Կէրէք
պիր կէրէք տիկէր սընֆընը իլհը մալ օլուպ անլէ-
րին նազարընտա էն 'ալի խայր ու նի՛մէթ սերվէթ
տիր։ Շու սոն 30 սէնէ զարֆընտա մալփիէրէսթլի-
յի թա'զիմ էթմէք, տինին նուհֆուզ ու թէ՛սիրի-
նի զա'իֆլէթմէք, ախլագընը էսասընը երգմագ,
սընֆլար արասընտա ճարի օլան էն ալչագ, էն չէ-
տիտ պուղղ ու 'ատավէթի թէչվիդ էթմէք վէ միւ-
թէնէվվի՛ վէ միւթէ'ատիտ իֆրաթլար իւէ խրիս-
թիյան մէտէնիյէթինին մէվճուտիյէթինի պիլէ
թէհատ էթմէք խուսուսընտա, հիչ չիւպհէ հօգ
քի մատտի ֆէլսէֆէ վէ իֆթիմա'ի սէպէպլէր պիր-
լէշմիչլէր տիր։

Պու հալէ պիր չարէ արար իսէք, էկէր, Նէ հա-
փըլա պիլիր, տէյիւ սօրար իսէք, պունա հալընըզ
պիր ճէվապ, հա՛նի Քրիստոսըն ճէվապը վար տըր.
«Հէմ Ալլահա հէմ ռե մալէ ֆո՞ւլէֆ եհեհեշնինէ.» Պիր

էաքի զէման 'Իպրանի փէյղամպէրինին կէլիպ վազ-ԹբյլԷ երուսաղէմ սօգագլարընտա տէֆ'աթլէ իչի-տիլմիչ օլան չու սէօզիւ, եաՀի «Սիզ պանա րիւճու' էտինիզ, պէն տախի սիզէ րիւճու' էտէրիմ տէյիւ Բապպ իւլ Ճիւնուտա պույուրըր,» քէլամընը գու-լագլարըմըզա պաղըրմասընա միւհթաճըզ։ Ալլահա խըտմէթ վէ 'իպատէթին իհնասը՝ մալփէրէսթիյի մահվու իզալէ էթմէքլիյին եէկհանէ եօլու տըր, վէ էլեէվմ տիւնեատա փէք պէօյիւք ատէմլեր վար տըր քի մուգատէմա Ալլահը փէք ազ տէֆ'ա խաթըր-լարընա կէթիրմիչլեր իսէ տէ, էլեէվմ անլամընլար տըր քի անճագ օ եօլտա Ալլահա տէօնմէք սայէ-սինտէ ատէմլերի մալփէրէսթիլքտէն գուրթարմագ-ըզ միւմքին տիր։ Լաքին պու 'ուսումի ճէվապ հատտ ը զաթինտէ քեաֆի իսէ տէ, իչ կիւճ 'ալէ-մինտէ պիր թագըմ սու'ի թէֆէհհիւմէրտէն սա-զընմամըզ իճապ էտէր։

Շուրասը ունուտըլմամալը տըր քի սէրվէթ հատտ ը զաթինտէ պիր ֆէնալըգ օլմատըզը կիպի սէրվէթ երդմագըզ տախի կիւնահ տէյիլ տիր։ Սէր-վէթ՝ դըսմէն Ալլահըն 'աթիյէսի, դըսմէն տէ սա'յ ու զայրէթին, գանա'աթըն սէմէրէսի տիր։ Պուն-լար իսէ իհթիրազ էտէճէյիմիզ կիւնահլար օլմա-տըգտան պաշգա, պիզտէ հուսուլէ կէթիրմէյէ չալըշաճաղըմըզ ֆագիլէթլէր, չախսի էվսաֆ ը ախ-լագիյէնին նէյվ ու նէմասընա վէ հէյ'էթ ի իթթի-մա'իյէնին թէրագդըսընա հէր հալտէ մուգթագի օ-լան ֆագիլէթլէր, իթրասընը Ալլահըն քէլամընըն էմր էթտիյի ֆագիլէթլէր տիր։ Ալլահ պիզտէն քէնտիսինին պախչ ու իհսան պույուրմըշ օլտըղը գապլիյէթ վէ իսթի'ատաղարտան իսթիֆատէ էթ-մէմիզի վէ քէնտինին մէվհիպլէրինի հաքիմանէ գուլլանմամըզը թալէպ էտէր։ Լաքին չալըշգանլըգ վէ գանա'աթըն թագի'ի սէմէրէսի՝ սէրվէթ հու-սուլը վէ թէրաքիւմիւ տիր։ Տա՞իմա էն տինտար վէ ֆագիլ չիրքէթլէր՝ էն չապուդ սէրվէթ ը-ղարլար։

Իմտի պէտիհի տիր քի սէրվէթ հատտ ը զաթըն-տա պիր նի'մէթ օլուպ կիւնէչին չէօ'լէչլերի միսիլ-լիւ ինսանտա պիր լութֆ ու պէրէքէթ օլմադա թագտիր օլուննմըշլար տըր։ Ֆիլհագիգա տախի սէրվէթ հէր նէրէտէ տօղրու սուրէթտէ գուլլա-նըլմըշ իսէ, օրատա՞ էօյլէ պիր նի'մէթ օլմուշ տըր։ Սէրվէթ՝ ինսանըն ճիսմանի իհթիյաճաթընը տէֆ' ու թէսվիյէյէ խըտմէթ էթտիքտէն պաշգա, րու-հըն էն 'ալի իդթիտար վէ իսթի'ատաղարընը թէ"յիտ ու թէրպիյէ վէ խայրխահանէ հիսսիյաթը իգ-նա' էթմէյէ տախի ֆուրսաթ վէրիր։ Անճագ սէր-վէթ ու սաման երդըլմըշ օլան էէրտէ, ինսանլար՝ էտէպիյաթըն թէրագդըսընա, ֆէննի թէտգի-գաթըն, սէնայի' ի նէֆիսէնին վէ կիւզէլին զէվ-զինի չըգարմագըզդա վագըթ վէրէ պիլիրլէր։ Պունլարըն հէփիսի տախի ինսանի մահիյէթ վէ թագի'աթըմըզըն եիւքսէլիպ ա'լալանմասընա մէ-տար օլուրլար վէ հէփիսի տախի թէմէտտիւնէ վէ ինսանլարըն բէֆահիյէթ վէ մա'մուրիյէթինէ մուգ-թագի տիր։

Վեր. Ն. Հէղինեան գօլէճին մուդթէտիր մէ"-զունլարընտան վէ մուհիպպանընտան օլուպ, գօլէճ իտարէ մէճլիսինտէ սէպգաթ էյլէյէն խըտմէթլէ-րինի թագտիր վէ մէ'մուրլին զայրի պիր զէմանտա վուգուդ՝ պուլան էսէֆլի մուֆարագաթը եիւզիւն-տէն տիւչար օլորզըմըզ զայ'աթըմըզը հիսս էթ-մէքլէ պէրապէր տէրունի տիլտէն իյթիրաքըմըզը զէվճէ ի միւհթէրէմէսինէ վէ տօսթլարընա թագ-տիմ էյլէրիզ։

'Այնթապ Ապրիլ 20, 1910 Քէօրէկ

ՍԹԻԼԸՆ ՎԱՆ Ը. ԹՐՕՊՐԻՃ

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԷ

Գույրուգլու Եըլմազ	Հ. Մ. Ա.	463
Փարիստէ Մայիս կիւնիւ	,, ,, ,,	464
Ճէվէտին Գըյամէ	,, ,, ,,	465
Տու'ա սա'աթլարը	Տ—'ոէեաը	466
Պիր չէհր գուրթարմագ իչիւն էօլչն ատէմ		468
Ճափօնիանըն զըրա'աթընտան նէ՞ հիսսէ ալա պիլիրսիզ	Մ. Մինասեան	469
Սէյհսհաթ—Գօնեա	Վէր. Ա. Ա. Շէրմէեան	471
Տիւնեանըն Թեպչիր ի պէշարէթ էմրինտէ հիսսէմիզ	Մուսա Յ. Մուկրիմեան	472
,,Եէնի 'Էմր,,՝ բիսալէսի	Լ—Բ֊ի Լէսլիեան	473
Ճէվէլի Մուսայա պիր զիյարէթ	Յ-Վ. Ա. Խուդիճեան	474
Շու"ունաթ ը սիյասիյէ		475
Մալփէրէսթիլք (իպթիտասը 126ինճը սահի-ֆէսէ)	Տր. Ո—ուլուբ	479

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ

ՓԻՆՃԱՆՃԻԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ